БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 201 (5093)
Воскресенье
Октябриин
6
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

Идеологическа хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые усадхажа, советскэ оронойнгоо алдар солые агууехэ хүгжэлтэ дэбжэлтэдэнь хүрэтэр үргэхэ хэрэгтэй.

Идеологическа хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үедэ советскэ идеологиин илагдашагүй хүсэн толотомо хүсэтэйгөөр харагдаба. Эхэ орондоо, Ленин—Сталинай хэрэгтэ хэзээдэшье бэеэ үгэнги байха үзэл сурталаар хүмүүжүүлэгдэhэн советскэ хүнүүд дайн байлдаанай соробхимо халуун гал соошье, ажалай фронт дээрэшье гайхамшагта габьяануудые харуулаа. Манай арад хадаа коммунизмын, Ленин-Сталинай хэрэгтэ хододоо этигэхэ сурталаар большевистскэ партяар хүмүүжүүлэгдэhэн туладаа дайнай хүшэр хүндэ аюулнуудай тохеолдоод байбашье сэдьхэлээ зааханшье сухарингүй илалтадаа этигэжэ, согтой солотойгоор дайсантай дайлалдадаг ба ажалладаг байгаа. Энэ хадаа советскэ арадай агууехэ моральна хүсые, тэрэнэй арюун үзэл сурталые гэршэлнэ.

Хүн түрэлтэндэ харша үзэлөөр. хүниие алаха хюдаха, тонохо ба дээрэмдэхэ үзэлөөр хүмүүжүүлэгдэhэн немецкэ-фашистска нохосууд хадаа советскэ идеологеор зоригжуулагдаhан манай алдарта Улаан Армиин, Уhан-Сэрэгэй Флодой ба бүхы советскэ арадай гүн ехэ хүсэндэ эсэслэн илагдааhэн. Советскэ, большевистскэ идеологи болбол хүн түрэлтэндэ харша фашистска идеологиие илаа. Манай агууехэ илалта хадаа советскэ идеологиин илалта мүн.

Айхабтар ехэ дайнай манай хүсэн түгэс илалтаар дүүрээд байхада, большевистскэ партиин хүтэлбэри доро энхэ амгалан ажалай зам дээрэ советскэ арадай ороод байхада, арадай ажахые hэргээн бодхоохын ба хүгжөөхын түлөө тэмсэжэ байхада советскэ идеологиин удхашанар, тэрэнэй үүргэнь улам ехэ болоhон байха юм.

Манай парти хадаа мүнөө үедэ дайнай бүхы хойшолонгууд ба үлэгдэлнүүдые дүүрэнээр усадхажа, ороноо улам ехэ экономическа, политическэ ба культурна hалбаралтада хүргэхын тулада, советскэ арадые зоригжуулжа байна. Энэ хүндэтэ зорилгые бэелүүлхэдэнь идеологическа фронтын бүхы hалбаринууд, пропаганда ба агитаци, литература ба искусство, театр ба кино, наука ба hургуули ехэшэг үүргэ эзэлхэ ёhотой. Эдэ hалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэд хадаа өөhэдынгөө арсеналда байhан бүхы дүй дуршэл, арга боломжонуудые хэрэглэжэ, манай үеын агууехэ габьяата хэрэгүүдэй жэшээнүүд дээрэ, советскэ хүнэй героическа ажал дээрэ советскэ арадые хүмүүжүүлхэ уялгатай. Идеологическа фронтын хүдэлмэрилэгшэд эгээл энээгээрээ манай партиин хэрэгтэ туhалха байнад.

Гэхэтэй хамта манай идеологическа хүдэлмэридэ мүнөө хүртэр нилээд ехэнүүд дутагдалнууд ба алдуу эндүүнүүд бии. „Звезда" ба „Ленинград" гэжэ журналнууд тухай", „Драматическа театрнуудай репертуар ба тэрэниие hайжаруулха хэмжээнүүд тухай", „Большая жизнь" гэжэ кинофильм тухай" ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолнууд соо заагдаhан дутуу дунданууд ба алдуунууд манай республикын идеологическа ажал-ябуулгануудта оршожо байха юм.

Манай арадай тон хурса идеологическа зэбсэгүүдэй нэгэниинь уранзохеолнууд болоно. Теэд Бурят-Монголой литературада hайн hайн зохеолнуудай хажуугаар, hүүлэй үедэ советскэ идеологиие, манай үеын хүнүүдэй арюун коммунистическэ үзэл суртал, зан заншалые буруугаар харуулhан „зохеолнууд" гараhан байна. Иимэ зохеолнууд гэхэдэ, Семен Метелицын „Межи" ба „Подруги" гэжэ „зохеолнууд", Чимит Цыдендамбаевай „Суглаанай зар" ба зарим бусад „зохеолнууд" болоно. Хэнэйшье мэдэхээр бурят-монгол арад зон үеын үедэ ород арадтай эбтэйгээр ажаhуужа, агууехэ ород арадай туhаламжатайгаар өөрынгөө экономическа, политическэ ба культурна хүгжэлтые туйладаг байгаа. Гэбэшье Семен Метелица хадаа өөрынгөө „зохеолнууд" соо ород ба бурят арадай хоорондохон эб найрамдалые худал хуурмагаар харуулжа, ородууд ба бурядууд саг үргэлжэ хоорондоо харша байhан янзатайгаар бэшэhэн байха юм. Чимит Цыдендамбаевай „Суглаанай зар" гэжэ шүлэг манай үеын шэнэ, социалистическэ үзэлтэй колхозно таряашадые муушалhан, доро дараhан, гүжэрдэhэн „зохеол" байна. Советскэ засагай жэлнүүдтэ манай ороной таряашад урдынгаа гээгдэнги байдалые орхижо, социалистическэ мэдэрэлтэй, үндэр эдибхитэй колхозно таряашад боложо шадаhан байна. Теэд, арадай ажабайдалые ойлгохоо болишоhон, арадhаа холодошоhон „поэт" Цыдендамбаев хадаа манай героическа колхознигуудые тон гээгдэнги, харанхы мунхаг, эдибхигүй янзатайгаар харуулжа, гүжэрдэжэ байhан байна.

Манай идеологическа фронтын нүгөөдэ нэгэн шухала hалбари болохо—театрын хүдэлмэридэ баhа ехэшэг дутуунууд бии гэбэл: Гүрэнэй Бурят-Монголой Ленинэй орденто хүгжэмтэ-драматическа театр хадаа арад зоной мүнөө үеын бодото байдалhаа гээгдэнги байдалда ороод байна. Энэ театр хадаа нэгэ hаа өөрынгөө репертуарые түүхэ домогой тематикаар дүүргэжэрхидэг, үгы hаа—Баруун Европын драматургнуудай зохеолые хэтэрхы олоноор табидаг. Манай орондо социализмын илаhаниие, дайнай үедэ советскэ арадай фронт ба тылдэ гаргаhан героическа ажал хүдэлмэриие, манай ороной ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ, советскэ хүнүүдэй дайнай hүүлээрхи ажалай героизмые советскэ патриотизмые, Ленин-Сталинай хэрэгтэ ба Эхэ орондоо үнэн сэхэ байха үзэлөөр хүмүүжүүлхэ мүнөөнэй үеын үнэн бодото байдалые харуулhан нэгэшье зүжэг табяагүй гэхэдэ алдуу болохогүй байнабшуу.

Уранзохеолшодой ба театрын хүдэлмэридэ иимэнүүд ехэ дутагдалнууд юундэ гараа б гэхэдэ, эндэ бэе бэеэ ба өөрыгөө шүүмжэлжэ, дутуу дунд ануудаа заhаха ябадал hулаар табигданхай дээрэhээ, мүн эдэ hалбаринууд дээрэ хүдэлмэрилдэг хүнүүд өөhэдынгөө идейно-теоретическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа багаар табиhан дээрэhээ гараhан байха юм. Манай драматургнууд hүүлэй үедэ мүнөөнэй советскэ бодото байдалые харуулhан нэгэшье драматическа зохеолые театрта үгөөгүй.

Идеологическа хүдэлмэридэ байгаа дутагдалнуудые ба алдуунуудые дары усадхахын тулада юу хэхэ хэрэгтэйб гэхэдэ: хамагай түрүүн манай бүхы партийна ба партийнабэшэ большевигүүд, илангаяа идеологическа фронтын хүдэлмэрилэгшэд „Звезда" ба „Ленинград" гэжэ журналнууд тухай", „Драматическа театрнуудай репертуар ба тэрэниие hайжаруулха хэмжээнүүд тухай" ба бусад асуудалнууд тушаа гаргагдаhан ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолнуудые хүсэд шудалжа, манай бүхы идеологическа хүдэлмэриие саашадань улам hайжаруулха уялгатай.

Манай уранзохеолшод идейно талаараа hайн, арад зониие шэнэ, коммунистическэ үзэлөөр хүмүүжүүлхэ удхашанартай зохеолнуудые бэшэхэ ёhотой. Бурят-монгол ажалшад болбол драматургнуудhаа манай эпоходо таарамжатай, манай арадай габьяата ажал-ябуулга ба тэмсэлые зүбөөр харуулhан зүжэгүүдые эринэ. Ажалшад хадаа тиимэ зүжэгүүдые театрын сценэ дээрэ харахаяа хүсэнэд.

Тэрээнhээ гадна, бүхы партийна ба партийнабэшэ большевигүүд хадаа марксистско-ленинскэ теориие шудалха ябадалые эрид hайжаруулха ёhотой. Арад зоной дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие улам ехээр дэлгэрүүлжэ, тэдэнэрые табанжэлэй түсэб тухай Хууляар табигдаhан агууехэ зорилгонуудтай танилсуулжа, уласхоорондын ба орон соохи событинуудтай танилсуулжа, манай ороной урда байгаа агууехэ хэрэгүүдые амжалтатайгаар гүйсэдхэхэ ябадалда зоригжуулха шухала байна.

Парти ба правительствода халуун баяр хүргэнэ

КЫРЕН. ВКП(б)-гэй Түнхэнэй айком «Колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэhэн ябадалые усадхаха хэмжээнүүд тухай» правительство ба партиин тогтоолой толилогдоhон газетэнүүдые абаhан дары аймагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэ заабари үгөөд колхозуудта гаргаhан байгаа. Тэдэнэр колхоз бүхэнөөр хамтын суглаануудые үнгэргэжэ байха юм. Мүн аймагай центрын эмхи-зургаануудhаа 15 агитатор хүдөө гараад, тус тогтоолые колхознигуудта ойлгуулжа байна.

«Память Ильича», Сталинай нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудаар олон зоной хабаадалгатай суглаанууд үнгэргэгдөө. Тэдэ суглаануудта хабаадагшад тус тогтоолые гүнзэгыгөөр hайшаажа, парти ба правительство, нүхэр Сталинда халуун баяр хүргэнэд.

Аймагай 4 колхозуудаар болоhон суглаанда 1137 колхознигууд хабаадалсажа, тэдэнэй 74 хүн үгэ хэлэhэн байна.

МУХАРШЭБЭР. Эндэхи 32 колхозуудаар хамтын суглаанууд болжо, «Колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэhэн ябадалые усадхаха хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Совет ба партиин Центральна Комитедэй тогтоол зүбшэн хэлсэгдээ.

180 агитаторнууд колхознигуудай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа, правительство ба партиин түүхэтэ тогтоолые хүн бүхэндэ гүнзэгыгөөр ойлгуулна.

Аймагай бүхы колхозууд «Колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэhэн ябадалые усадхаха хэмжээнүүд тухай» правительство ба партиин тогтоолые бодото хэрэг дээрэ бэелүүлхэ хэмжээнүүдые хараалжа байна. Ондоо хүнүүдтэ хуули бусаар үгтэhэн мал, сабшалан мэтээ колхозууд hөөргэнь бусаан абажа эхилээ. Дебиторско үри зээлиие усадхаха хэмжээнүүд абтана.

ИВОЛГА. Аймагай эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд «колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэhэн ябадалые усадхаха хэмжээнүүд тухай» правительство ба партиин тогтоолые гүнзэгы баяртайгаар угтажа, халуунаар hайшааба. Хамтын суглаануудта хабаадаhан колхознигууд артелиин Уставые эбдэхэ ябадалтай эрид тэмсэл хэжэ, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ба партиин ЦК-гэй тогтоолые бодотоор бэелүүлхэ шиидхэбэри гаргана.

Малажалай фермэ, тарянажалай бригадануудаар 100 агитатор хүдэлмэрилжэ, правительство ба партиин энэ түүхэтэ тогтоолые колхознигуудта ойлгуулна. Энэ тогтоолдо зорюулагдажа, ханын 19 газетэ ба дайшалхы хуудаhанууд гаргагдаа.

Зарим колхозуудта тусхай кружогууд эмхидхэгдээ. Энээндэ олон тоото колхознигууд хабаадалсан, правительство ба партиин тогтоолые шудалжа байна. Ондоо тэдэшэнь хуули бусаар үгтэhэн 592 га газар, 96 толгой эбэртэ бодо мал, 305 центнер үбhэн колхозуудта бусаагдажа үгтэhэн байха юм.

И. ЩЕКОТОВ.

Түсэбhөө гадуур 1000 литр hү hааха уялга абаба

Боргойн сомоной Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой hүнэй-товарна фермын hаалишан Дыжит Базарова Зэдын аймаг соо мэдээжэ болоhон түрүү hаалиша юм. Энэ хадаа «Республикын эрхим hаалишан» гэhэн нэрэ зэргэ абаха кандидадта баталагдаhан байна.

Дыжит Базаровагай харууhалдаг 15 үнеэн энэ жэлдэ булта түрэжэ, элүүр энхэ тугалнуудые гаргаа. Мүнөө тэдэнь тобир тарганаар тэжээжэ байха юм. Мүн энэ оной сентябриин 10 хүртэр 6012 литр hү hаажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

«Колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэhэн ябадалые усадхаха хэмжээнүүд тухай» правительство ба партиин тогтоолтой танилсажа, тэрэнэй гүнзэгы удхашанарые ойлгоод байхадаа, нүхэр Базарова түсэбhөө гадуур 1000 литр hү hааха, үбэлжэлгэдэ эрхимээр бэлэдхэхэ уялга абаhан байна.

С. ЗОДБОЕВ.

Республикын аймагуудаар үбhэ хуряалга ба силос даралгын ябаса тухай

БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствын мэдээн

1946 оной октябриин 1.

Аймагууд	Үбhэ сабшалга (процентээр)	Силос даралга (процентээр)
Зэдын	101,1	50,3
Бичурын	100,9	58,3
Иволгын	99,3	60,0
Б-Кударын	98,8	28,4
Кяхтын	97,2	77,1
Түнхэнэй	96,3	76,9
Тарбагатайн	93,9	55,4
Ториин	93,3	70,1
Сэлэнгын	90,7	49,1
Заиграйн	90,2	43,3
Хэжэнгын	90 2	35,6
Кударын	89 4	28,9
Мухаршэбэрэй	89 4	51,6
Закаменай	86 3	87,4
Баргажанай	85,0	55,9
Кабанскын	83,9	56,2
Хориин	82,6	47,2
Прибайкальска	78,8	34,6
Курумканай	67,0	33,7
Ярууньн	57,5	24,2
ХАМТА	85,6	55,0

Түрүү үбhэшэдэй нэмэлтэ түлбэри

Адуу малаа тобир тарганаар үбэлжүүлхын түлөө онсо анхаралаа хандуулhан Зэдын аймагай Гэгээтын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү членүүд үбhэхуряалгада эршэмтэйгээр хабаадалсажа байна. Тиин, тэдэнэр ажалай нэмэлтэ түлбэридэ хэдэ хэдэн центнер үбhэ абаха болоно. Жэшээлхэдэ, нүхэр Лайдапова—32 центнер, Шагдурова—14 центнер, Варбуев—17 центнер үбhэ абаха болоhон байна.

Ажалай нэмэлтэ түлбэри абаhан эдэ түрүүшүүл саашадаа үбhэхуряалгада үшөө эршэтэйгээр хабаадалсаха байhаниинь лабтай.

Д. ЦЫРЕМПИЛОВ.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюро болбол республикын түрүү предприятинуудай август hарын ба 1946 оной 8 hарын хүдэлмэриин дүнгые болон 1946 оной сентябриин 1-дэ малажал хүгжөөхэ показателиие хаража үзөөд, тогтоохонь хадаа:

1946 оной август hарын ба 1946 оной 8 hарын үйлэдбэриингөө түсэбые эрхим hайн показательтайгаар дүүргэhэнэйнь түлөө удаадахи түрүү предприятинууд, МТС-үүд ба колхозуудые шэнэ Сталинска табанжэлэй республиканска „Хүндэлэлэй Доскада" бэшэхэ гэбэл:

ЗЭДЫН КОМБИНАТ—директорынь Я. В. Тимошенко ВКП(б)-гэй горкомой секретарь Н. В. Халеев.

БСУРП-ын СУДНО-ЗАhАБАРИЛГЫН ЗАВОД—директорынь П. Н. Востоков, парторгнь Л. С. Русаков, месткомойнь түрүүлэгшэ Л. В. Репкин.

УЛАН-УДЫН ДЕПО—начальнигынь Ф. Ф. Холин, парторганизациинь секретарь М. М. Нихланов, завкомой түрүүлэгшэ Л. О. Фролов.

„МЕТРОВЕС" ЗАВОД—директорынь М. И. Леминов, месткомой түрүүлэгшэнь М. Кадан.

УЛАН-УДЭ ГОРОДОЙ ГОРОДСКОЙ ЭЛЕКТРОСТАНЦИ—директорынь В. П. Стругацкий, парторгнь С. П. Портнягин, месткомой түрүүлэгшэнь П. А. Дымников.

ЛИКЕРО-АРХИИН ЗАВОД—директорынь А. И. Конусенко, парторгнь К. М. Шитин, завкомой түрүүлэгшэ РЫЖКОВА.

СҮХЫН МТС—директорынь Ц. Н. Найданов, партийна организациинь секретарь И. В. Бадашкеев.

САЯНТЫН МТС—директорынь С. П. Танхасаев, партийна организациинь секретарь Е. П. Сергеева.

ЖИРИМСКЭ МТС—директорынь В. В. Тупикин, партийна организациинь секретарь И. П. Патракин.

КАБАНСКЫН МТС—директорынь И. П. Маслов, партийна организациинь секретарь Соболев.

КУРБЫН МТС—директорынь Д. А. Воробьев, партийна организациинь секретарь И. А. Шляхов.

ХОРИИН МТС—директорынь И. Д. Далбаев, партийна организациинь секретарь Цурико в.

БАРГАЖАНАЙ МТС—директорынь М. А. Сосновский, партийна организациинь секретарь В. А. Петелин.

СЕЛЕНДУМЫН МТС—директорынь И. Ф. Осипов, партийна организациинь секретарь И. Б. Алексеев.

ЗАКАМЕНАЙ АЙМАГАЙ КАГАНОВИЧЫН НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗ—түрүүлэгшэнь Чернинов.

ТАРЯА БЭЛЭДХЭЛЭЙ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБЫЕ ХҮСЭД ДҮҮРГЭХЭ!

Аймаг бүхэн, колхоз бүхэн таряа тушааха түсэбөө дүүргэхэ ёhотой

ГҮРЭНДӨӨ ТАРЯА ТУШААЛГЫН ЯБАСА

Байгша оной сентябриин 1-эй мэдээгээр, гүрэндэ уялгата ёhоор таряа тушааха түсэбүүдээ республикын дүрбэн аймаг (Мухаршэбэрэй, Кударын, Яруунын, Хориин) үлүүлэн дүүргэhэн байна. Тэрэшэлэн Хэжэнгын, Баргажанай аймагууд таряа тушаалгаяа 94—98,8 процент болгоо.

Гэбэшье, олонхи аймагууд гүрэндэ таряа тушаалгые удаанаар ябуулжа, бүхы республикаяа гэдэргэнь татана. Гүрэндэ таряа тушааха түсэб республика дотор миил 65,4 процент дүүргэгдэhэн байна. Закаменай, Прибайкальска, Тарбагатайн, Ториин аймагууд таряа тушаалгаяа хахадлаашьегүй байха юм.

Мүн МТС-үүдэй хүдэлмэриин түлөө натуротүлбэриин түсэб республика соо миил 41,1 процент дүүргэгдээд байна. Заиграйн аймагта натуротүлбэриин түсэб оройдоо 8,1 процент дүүргэгдээ. Тэрэшэлэн Закаменай, Прибайкальска, Мухаршэбэрэй, Курумканай, Иволгын аймагууд натуротүлбэринүүдые бэлошогүйгөөр унжагайруулжа байха юм.

Гүрэндэ таряа тушаалгые сүм дүүргэхэ хаhа ороо. Аймаг, колхоз бүхэн таряа hүрилэлгэ, сохилгые түхэреэн сүүдхэ соо эмхидхэжэ, тушаалгые таhалгаряагүйгөөр ябуулха уялгатай. Таряа тушаажа байhан колхознигуудай дундахи социалистическэ мүрысөө үшөө эршэтэйгээр дэлгэрүүлжэ, тэдэнэртэ ажалай үндэр бүтээсэ туйлуулхын түлөө колхозуудай правленинүүд халуун анхаралаа табиха ёhотой.

Нүхэд колхознигууд! Таряа тушаалгаар гүрэнтэйгөө сүм тоосожо, Эхэ оронойгоо урдахи уялгые арюун нангинаар дүүргэе.

Комбайнаар хуряаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ

Ехэ-Куналейн МТС-эй түрүү комбайнер А. А. Болонев комбайнаар таряа хуряаха түсэбөө 127 процент дүүргэбэ. Нүхэр Болонев 8 гектар хуряаха нормотой аад, үдэр бүри 12 гектар хуряадаг байгаа.

Мүн МТС-эй тракторист Солодухин гэгшэ үдэртөө Болоневой комбайные шэрээд, hүниндөө 6—7 гектар пар хахалдаг байна.

Түлишэгүй дээрэhээ тракторынь миин байна

Суулгын МТС-эй 8-дахи тракторна бригада Сталинай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг юм. Зүгөөр, дээрэхи колхозой хүтэлбэрилэгшэд, тусхайлбал правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Ирдынеев энэ бригадын тракторнуудые таhалгаряагүйгөөр хүдэлмэрилүүлхэ ябадал ханганагүй. Юуб гэхэдэ, тракторай түлишые саг соонь бэлэдхэнгүй, ходо миил байлгаха ябадалда хүргэнэ. Гадна, тракторна бригадые горючи. уhа зөөгшэд гэхэ мэтын хүдэлмэрилэгшэдөөр хүсэд хангаагүй байха юм.

Тиихэлээр тракторна бригадын мүн тэндэ хүдэлмэрилдэг комбайнын хүдэлмэридэ ехэхэн hаад тохёолдоно. Гадна, тракторист ба комбайнернуудые зохистой байра байдал ба хэрэгсэлнүүдээрынь хангахын түлөө дээрэхи колхозой правлени ямаршье оролдолго гаргадаггүй байха юм.

Б. ШИРИБНИМБУЕВ.

Эдэнэр МТС соогоо илаба

Үшөөтэйн МТС-эй эрэгтэй эмэгтэй трактористнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн эршэтэйгээр дэлгэрhэн байна. Тэрэ мүрысөөндэ трактористнууд Раднаев, Колесников, Дунаев, Заболоцкая тэгшэд МТС соо илаба. Эдэнэр тракторна хүдэлмэринүүдэй жэлэй түсэбые 100-hаа 150 процент хүртэр дүүргэhэн байха юм.

МТС соо илаhан эдэ трактористнууд намар-үбэлэй заhабарилгын үедэ бүри hайнаар хүдэлмэрилжэ, трактор машинануудаа эрхимээр бэлэдхэхэ уялга абаа.

Л. РАДНАЕВ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ШҮҮМЖЭЛГЭ БА ӨӨРЫГӨӨ ШҮҮМЖЭЛГЫЕ АЙНГҮЙГӨӨР ХЭХЭ

(ВКП(б) гэй Зэдын айкомой пленумһээ)

Һаяхан болоһон партиин Зэдын айкомой ээлжээтэ пленум болбол «ВКП(б)-гэй Обкомой 24 пленумэй дүнгүүд» ба «Партиин ургалта тухай ба партида шэнээр орогшодтой партийно-эмхидхэлэй болон партийно-политическэ хүдэлмэринүүдые шангадхаха тушаа хэмжээнүүд тухай» гаргаһан ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоолые зүбшэн хэлсэбэ.

Нэгэдэхи асуудалаар ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Будаев элидхэл хэбэ. ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой ба республикын Министрнүүдэй Соведэй хүдэлмэридэхи ехэхэн дутуу дундануудые партиин Обкомой пленум дээрэ элирүүлэгдэһэн тухай тодо һонороор пленумдэ хэлэжэ үгэхэ зуураа, элидхэлшэ болбол иимэнүүд дутуу дунда зүйлнүүд манай айкомой ба тэрэнэй таһагуудай хүдэлмэридэ байха гэжэ сэхэ мэдэрбэ.

—Манай аймагай партийна организацида шүүмжэлгэ ба өөрыгөө шүүмжэлхэ ябадал тон хангалтагүйгөөр хэгдэнэ. Эгээл иимэһээ партиин айкомой бюрогой, аймгүйсэдкомой болон бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэридэхи ехэхэн дутуунууд саг болзортоо элирүүлэгдээгүй байшоо,—гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ.

Үнэндөөшье тус айкомой бюрогой членүүд болон бусад хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хадаа өөһэдынгөө ехэнхи сагые ажахын удхатай асуудалнуудаар үнгэргөөд, партийно-политическэ ба партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэринүүдые хэжэ, партийна эхин организацинуудта горьтой туһаламжа үзүүлээгүй байха юм. Мүн колхознигуудай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэрие үргэнөөр ябуулжа, тэдэнэрые политическээр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри хангалтагүй хэгдэнэ.

Партиин айкомой зүгһөө үдэр бүхэндэ туһаламжа ба хүтэлбэри абадаггүй дээрэһээн, эндэхи олонхи колхозно парторганизацинууд өөрынгөө колхозой экономикые мэдэдэггүй, колхозоо ажахын ба эмхидхэлэй талаар бүхэжүүлхэ тушаа тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилдэг байгаа. Иигэжэ ВКП(б)-гэй Уставаар үгтэһэн хүндэтэ эрхэеэ бэелүүлдэггүй партийна эхин организацинууд энэ аймаг соо нилээдгүй олон бии.

Тус аймагай колхозууд үндэр баян ургаса абаха тушаа горьтой тэмсэл хэнэгүй. Тэрээнһээ гадна, колхозно адуу малай тоо толгойе гээлтэ хоролтодо ехээр оруулһан байха юм. Аймагай колхозуудта хубаагдахагүй фондонь гансахан 1945—46 онуудта 2 миллионһоо үлүүтэй түхэриг доошоо ороһон байгаа. Һүүлэй гурбан жэлэй туршада 15 мянга гаран адуу малай тоо толгой хоробо.

Хэнэйшье мэдэһээр Зэдын аймаг хадаа гол түлэб малажалтай аймаг мүн. Теэд, мүнөө жэлдэ адуу малдаа элбэгээр хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэхэ түсэбөө таһалдуулба. Һүүлэй табанжэлэй туршада имагта үбһэ тэжээлээр дутамаг ба харууһа муутай дээрэһээ, энэ аймагта 40 гаран мянган толгой адуу мал хороһон байха юм.

Пленумдэ хабаадалсагшад хадаа айкомой бюрогой, тэрэнэй секретарьнуудай болон аймсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй хүдэлмэринүүдые эрид шангаар шүүмжэлбэ. Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Ниндаков болбол партиин айкомой секретарьнууд колхозуудта ерэхэдээ гансахан ажахын асуудалаар һонирхоод, парторганизациин хүдэлмэри тухай һаналаа табидаггүй ба тэрэнэй секретарьнуудта туһаламжа үзүүлдэггүй гэжэ хэлэбэ. Партиин айкомой кадрнуудые эрхилхэ секретарь нүхэр Ермолаев гэгшые пленумдэ хабаадалсагшад хатуу шангаар шүүмжэлбэ. Юундэб гэхэдэ, нүхэр Ермолаев болбол нэгэ колхозой хүдэлмэрие унагааһан хүнүүдые нүгөө колхоздонь эльгээдэг байгаа.

Колхозно партийна эхин организацинуудта айкомой зүгһөө еһо тэды хүтэлбэри үгэдэг тухай нүхэд Цыренов, Хубанов ба Банзаракцаев гэгшэд хэлэбэ. Тус айкомой эмхидхэлэй-инструкторска, пропаганда ба агитациин таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд партийна эхин организацинуудта ошожо, тэдэнэртэ туһаламжа үзүүлдэггүй, ехэнхидээ айком соогоо һуудаг заншалтай байшоо. АЗО-гэй ба АЖО-гэй специалистнарай обор нобшоор хүдэлмэрилдэг тухай нүхэр Перевалов шүүмжэлбэ.

Энэ аймагай колхозуудай хамтын зөөрие эдиһэн, хулгайлһан ба үбэршэлһэн баримтанууд тон олоор элирүүлэгдэһэн байгаа. Тиигэбэшье партиин айкомой ба аймгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд болбол энэ бузагай хэрэг хэгшэдтэ либеральнаар хандаһан байха юм. Колхозно зөөрие худал мэхээр абагшадые али нэгэн аргаар гэмэ зэмэдэ оруулангүйгөөр үнгэргэхые, партиин айкомой секретарь нүхэр Будаев оролдодог байна. Иимэ гэмтэ ябадал хэгшэдые хуулиин хатуу хэмжээндэ хабаадуулхын орондо, партиин айкомой секретарь нүхэр Будаев болбол «абаһан юумэеэ бусаа, али мүнгынь бусаа» гэжэ тэдэнэрые аргадажа байдаг,—гэжэ пленумдэ хабаадалсагшад шүүмжэлбэ.

Колхозой зөөрие мэхэ гохоор абажа, сатараа эдиһэн Болдогоев, Хамаганов, Цыбиков, Намтаев гэгшэдые хуулиин хатуу хэмжээндэ мүнөө хүртэр хабаадуулаагүй байна. Аймагай прокурор советскэ хуули заршамые сахигша байһан нэрээ холо бэелүүлнэгүй. Харин эдэ гэмтэ ябадал хэгшэдтэ либеральнаар хандана,—гэжэ шүүмжэлбэ.

ВКП(б)-гэй айкомой секретарьнууд нүхэд Будаев, Мещенин ба Ермолаев гэгшэд рядовой коммунистнуудтай нарин нягта холбоо байгуулжа, тэдэнэрэй хүдэлмэридэ туһаламжа үгэдэггүй заншалтай байхаһаа гадна, колхозуудаар ябахадаа гансахан лэ ажахын кампаниин ябаса тухай гол анхаралаа табидаг байха юм. Коммунистнуудай түрүү үүргэеэ хэрзэргэ бэелүүлжэ, политическэ-теоретическэ талаар һуража байһан тухай һонирходоггүй байна.

Пленум дээрэ үгэ хэлэгшэд хадаа партиин Обкомой 24 пленумэй шиидхэбэрие тон зүбтэй дээрэ тооложо һайшааха зууряа, хүдөө ажалай артелиин Сталинска Уставые үдэр бүриингөө хүдэлмэри дээрэ бэелүүлжэ, колхозуудаа большевистскэ ба колхознигуудаа баян шадалтай болгохын түлөө тэмсэхэбди гэжэ мэдүүлбэд.

Пленум болбол зүбшэн хэлсэһэн асуудалнуудаараа дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаба.

И. ИВАНОВ.

ВКП(б)-гэй Заиграйн айкомой пленумһээ

Заиграйда партиин айкомой VII пленум болобо. Тус пленум дээрэ «ВКП(б)-гэй Обкомой XXIV пленумэй дүнгүүд ба аймагай парторганизациин зорилгонууд» болон «Партиин ургалта тухай болон партида шэнээр орогшодтой партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэринүүдые шангадхаха тушаа хэмжээнүүд тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй болон партиин Обкомой XXIV пленумэй тогтоолнууд тухай гэһэн асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Пленумдэ хабаадалсагшад большевистскэ шүүмжэлгэ хэжэ, партиин айкомой хүдэлмэридэхи ехэхэн дутуунуудые элирүүлбэ. ВКП(б)-гэй Обкомой тоосоото элидхэл тушаа гаргаһан партиин Центральна Комитедэй тогтоол ба «еһо тэмдэгээр хүтэлбэрилһэнэй үрэ» гэһэн «Правда» газетэдэ толилогдоһон статья соо заагдаһан дутуу дунданууд энэ аймагай партийна организацида сэхэ тудана.

Юундэб гэхэдэ, тус аймагай колхозуудай агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые тоодоггүй ба тарилгын хүдэлмэрие унжагайруулжа хэдэг дээрэһээнь, һүүлэй жэлнүүдтэ үнлэр ургаса туйлагдаагүй байшоо. Мүн хабарай тарилга хэхэ түсэбөө дүүргээгүй байха юм. Ургаса хуряалга, гүрэндэ таряа тушаалга, үрһэнэй фонд хаалга, пар хахалалга гэхэ мэтын хүдэлмэринүүд мүнөөшье хангалтагүйгөөр ябуулагдаха байһаар.

Тус аймагай колхозууд үбһэ тэжээл бэлдэхэ түсэбөө валовое углуулалтаар миин 40,3 процент дүүргээд, энэ хүдэлмэреэ зогсообо. Үнгэрэгшэ 8 һарын туршада аймагай колхозуудта 176 толгой адуу морин, 540 толгой эбэртэ мал, 1140 хони ямаан ба 82 гахай гээлтэ хоролтодо оробо. Теэд, ВКП(б)-гэй советскэ ба газартаряалангай органуудай үүргые дээшэлүүлжэ, тэдэнние зүб замаарынь хүтэлбэрилхын орондо ехэнхидээ тэдэнэй түлөө хүдэлмэрилжэ, эдэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые багадхаһан байгаа. Партиин айком хадаа партийна эхин организацинуудта бодото туһаламжа багаар үгөө.

Аймгүйсэдком ба тэрэнэй таһагууд муугаар хүдэлмэрилнэ. Тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэд колхозуудайнгаа экономикые һайнаар мэдэжэ, колхозуудые ажахын ба эмхидхэлэй талаар бүхэжүүлхэ тушаа тон бага хүдэлмэри хэһэн байгаа.

Энэ ехэхэн алдуу эндүүнүүдээ усадхахын тулада шүүмжэлгэ хэхэ ябадал аймагай парторганизацида хангалтагүйгөөр болодог байна. Тиимэһээ партийна ба гүрэнэй жаяг заршамые эбдэхэ ябадал олошорһон байха юм. Олонхи колхозуудай, МТС-үүдэй предприятинуудай болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө өөһэдынгөө даалгабарита уялгада харюусалгагүйгөөр хандадаг дээрэһээнь, хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэхэ, худал хуурмаг мэдээ хүргэжэ, гүрэнние мэхэлхэ, мүн колхозно хогшол зөөрие худал мэхээр абаха баримтанууд үзэгдэһэн байгаа.

Олон жэлэй туршада АЗО-е хүтэлбэрилжэ байһан Ботов гэгшэ малажал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэлтэ болгожо байһан тухай худал хуурмаг мэдээ хүргэхэһөө гадна, колхозуудай хогшол зөөрие худал мэхээр абажа, хонжоо наймаа хэдэг байгаа. Теэд, Ботов гэгшэ мүнөө партиһаа гаргагдабашье һаа, хуулиин хатуу хэмжээндэ оруулагдаагүй байһаар.

Тус аймагай партийна организаци хадаа һүүлэй жэлнүүдтэ өөрынгөө зэргэдэ 354 хүнние абаһан байха юм. Мүнөө СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдһээ табигдажа ерэһэн коммунистнуудтай тоолоходо, аймагай партийна организациин состав шилээдгүй олон ба шэнэ болоһон байна. Парторганизациин 73 процентнь залуу коммунистнууд болоно.

Гэбэшье, эрхим түрүү хүнүүдые партида шэлэжэ абаха хүдэлмэри һүүлэй үедэ хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Үнгэрэгшэ 8 һарын туршада оройдоо 26 хүнние ВКП(б)-гэй членэй кандидадта абаба. Энэ аймаг соо 45 партийна эхин организаци бии. Теэд, тэдэнэрэй оройдоо 21-нь партида шэнэ хүнүүдые абаһан байха юм.

Коммунистнуудые, илангаяа залуу коммунистнуудые политическээр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Партиин Устав ба текущи политикые шудалха зорилготойгоор эмхидхэгдэһэн кружогууд олонхи партийна эхин организацинуудта хүдэлмэрилнэгүй, ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсые өөһэдөө шудалха хүдэлмэри эмхидхэгдээгүй байшоо. Тиимэһээ коммунистнуудые политическэ ба теоретическээр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри аймагай парторганизацида тон һулаар табигданхай.

Энэ пленум дээрэ ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь нүхэр Кудрягцев үгэ хэлэжэ, аймагай парторганизациин хүдэлмэридэхи ехэхэн дутуу дунда зүйлнүүдые элирүүлээд, тэрээнние усадхаха талаар тодо һонор заабаринуудые үгэбэ.

Пленум болбол зүбшэн хэлсэһэн асуудалнуудаараа дэлгэрэнгы хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан тогтоолнуудые абаба.

Пленум болбол нүхэр И. Я. Ботовые ВКП(б)-гэй членһээ ба бюрогой составһаа гаргаһан байха юм.

Түрүү агитаторнуудай эдибхи

Курумканай аймагай Дэрэнэй сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин агитколлектив болбол таряа хуряалгын үедэ агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэрие жэшээтэ һайнаар ябуулжа, колхознигуудай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ.

Тус агитколлективэй олонхи агитаторнууд өөһэдтөө даалгагдаһан участогуудтаа һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые ба газетэ уншалгануудые үнгэргэнэ. Мүн ажахын асуудалнуудаар суглаа хэдэг байха юм.

Агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэрие колхознигуудай дунда жэшээтэ һайнаар табиха хэрэгтэ илангаяа коммунистнууд Л. М. Орлова, Б. П. Ринчинова, Б. Р. Ачитуев ба бусад оролдосотойгоор ба эдибхитэйгээр хабаадалсана. Эдэнэр барандаа стахановскаар ажалланад.

Эдэ коммунистнуудай жэшээтэ хүдэлмэрие дэмжэн абаһан колхознигууд өөһэд хоорондын мүрысөөндэ эдибхитэйгээр хабаадалсажа, үдэр бүри ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйланад.

Е. ЦЫРЕНОВА, ВКП(б)-гэй айкомой агитаци ба пропагандын таһагые даагша.

Партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай хүдэлмэридэ үдэр бүри туһалха

Партийна эхин организациин хүдэлмэри ехэнхидээ тэрэнэй секретарьһаа дулдыдаха байна. Партийна эхин организациин секретарь хадаа ехэхэн харюусалгатай политическэ хүтэлбэрилэгшэ мүн.

Партиин айкомууд болон райкомууд болбол парторганизацинуудта хүтэлбэри үгэхэдөө, тэрээнэй секретаряар дамжуулжа бэелүүлдэг байна. Секретарь гээшэ гансахан хүтэлбэрилэгшэ бэшэ, харин парторганизациингаа бүхы хүдэлмэрие эмхидхэгшэнь байха ёһотой. Партийна директивүүдые дүүргэлтэ болгохо хэрэгтэнь партиин райкомуудта эхин парторганизациин секретарь ехэхэн туһаламжа үзүүлхэ үүргэтэй.

ВКП(б)-гэй райкомууд ба айкомууд болбол партийна эхин организациин секретаряар дамжуулжа, предприяти, колхоз, совхоз, МТС болон эмхи зургаануудай хүдэлмэрие хүтэлбэрилдэг байха юм.

Манай областной парторганизацида 1049 партийна эхин организацинуудай секретарьнууд бии. Тэрэнэй 628 хүниинь һүүлшын табанжэлэй туршада партида ороһон байна. 570 секретарь бага эрдэмтэй, 334 секретарь һунгагдаһаар оройдоо 6 һара болоод байха юм. 268 секретарь нэгэ жэлэй туршада хүдэлмэрилжэ байна. Эдэ залуу секретарьнуудай ехэнхинь һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Партиин доторой хүдэлмэрие һайжаруулха тушаа һүүлэй үедэ нилээдгүй хүдэлмэри хэгдээ. ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой заседани дээрэ гүрэнэй ба паровозо-бүтээлгын заводуудай парткомуудай секретарьнуудай тоосоото элидхэлнүүд зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Мүн ВКП(б)-гэй Горкомой зүгһөө ябуулагдажа байгаа партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэлынь зүбшэн хэлсэгдэһэн бэлэй. Колхозуудай партийна эхин организацинуудта хэрзэргэ хүтэлбэри заабари үгэжэ байһан тухайнь ВКП(б)-гэй Кударын айкомой тоосоото элидхэл зүбшэн хэлсэгдээ һэн. ВКП(б)-гэй зарим айкомууд болон горкомууд партиин доторой хүдэлмэри тухай асуудалнуудые заседанинууд дээрэ зүбшэн хэлсэдэг болоо.

Партиин хүдөөгэй айкомуудай эмхидхэлэй-инструкторскэ таһагуудай даагшадай ба инструкторнуудай семинар ВКП(б)-гэй Обкомой дэргэдэ хэгдэжэ, партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэринүүд тушаа асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. 211 хүнэй хабаадалгатайгаар колхозно парторганизацинуудай секретарьнуудай 7 үдэрэй семинар үнгэргэгдөө һэн. Тэрэшэлэн партиин Обкомой дэргэдэ МТС, совхоз, загаһанай ба ой модоной ажаүйлэдбэриин предприятинуудай дэргэдэхи парторганизацинуудай секретарьнуудтай семинар үнгэргэгдэжэ, тэрээн дээрэ партиин доторой ба политическэ хүдэлмэринүүд тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн юм.

ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй зүбшөөлөөр областной партийна һургуулиин дэргэдэ колхоз, совхоз болон МТС-үүдэй парторганизацинуудай секретарьнуудай 2 һарын курс нээгдээ. Энэ курсда 40 хүн һуража гараа. Энэ оной ноябрьһаа эхилжэ мүн курсын хоердохи ээлжээниинь эхилхэнь. Партиин олонхи айкомууд хадаа партийна эхин организацинуудай секретарьнуудтай семинар үнгэргэжэ, заабаринуудые үгэлэг болоо.

Тиибэ яабашье, ВКП(б)-гэй олонхи айкомууд ба райкомууд болбол партийна эхин организацинуудта хүтэлбэри заабари тон хангалтагүйгөөр үгэнэ. Партиин айкомуудай ба райкомуудай зарим нэгэн хүдэлмэрилэгшэд колхоз ба предприятинуудта ерэхэдээ, тэндэхи партийна эхин организациин секретарьнуудта бодото туһаламжа үзүүлнэгүй. Партиин доторой хүдэлмэрие һайжаруулха ба коммунистнуудай һуралсалые шангадхаха тушаа юушье хэнгүйгөөр дэмы ябуултадаг хүдэлмэрилэгшэд ехэ лэ олон байха юм.

Манай олонхи айкомууд ба райкомууд болбол ажахын бүхы асуудалнууд тушаа һонирхожо, ехэхэн хүдэлмэри хэхэ зуураа, парторганизацинуудай зүгһөө ябуулагдаха эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэринүүдые һайжаруулха тухай тон бага юумэ хэнэ. Эгээл иимэһээ партийна эхин организацинуудай секретарьнуудые түргэ-түргэнөөр һэлгэдэг байха юм. Жэшээнь, 1946 оной түрүүшын 6 һарын туршада аяар 265 парторганизацинуудай секретарьнууд һэлгэгдэһэн байна. Илангаяа Кабанскын, Кяхтын, Мухаршэбэрэй айкомууд ехэхэн һэлгэлтэнүүдые хээ. Партиин Кабанскын айком 6 һарын туршада 39 секретарьнуудайнгаа аяар 13-ыень һэлгэбэ.

ВКП(б)-гэй зарим айкомууд партийна политическэ асуудалнуудые өөһэдынгөө хүдэлмэриин центртэ табидаггүй заншалтай болошоо. Жэшээлхэдэ, ВКП(б)-гэй Ториин айком болбол энэ оной нэгэдэхи квартал соо бюрогойгоо заседани дээрэ 22 асуудал зүбшэн хэлсэһэн байбашье һаа, тэрэнэйнь оройдоо гурбан асуудалынь партийно-политическэ хүдэлмэри тухай байба. ВКП(б)-гэй Түнхэнэй, Байкало-Кударын айкомууд иимэрхүүгээр хүдэлмэрилнэ. Партиин зарим айкомууд болбол колхозуудай правлениинүүдэй түрүүлэгшэнэрые бюрогой заседани дээрэ дуудаад, парторганизациин секретарьнуудые ерүүлдэггүй байха юм. Партиин райкомуудай олонхи секретарьнууд партийна хүдэлмэри тухай анхарал оролдолгоёо тон багаар табина. ВКП(б)-гэй Хойто Байгалай айкомой секретарьнууд «Партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин дутуу дунданууд тухай» пленум дээрэ элидхэл хэхэһээ арсажа, энэ асуудалаар элидхэл хэхыень партиин айкомой инструкторта даалгаһан байгаа. Иимэ болохолоороо. тус айкомой секретарь нүхэр Филимонов партийна хүдэлмэри хэхэ өөрынгөө нангин уялгые мартаһан болоно.

Партиин Обкомой зүгһөө хэдэн дахин заабари үгтэһэн байбашье һаань, ВКП(б)-гэй Байкало-Кударын айком болбол партийна эхин организацинуудта хүтэлбэри заабари тон хангалтагүйгөөр үгэжэ байһаниинь партиин Обкомой бригадаар элирүүлэгдээ. Тус айкомой бюрогой заседани дээрэ «Ниитэ-политическэ хүдэлмэрие үбһэ хуряалгын үедэ хэрзэргээр ябуулжа байһан тухай» асуудалаар элидхэл хэхэ ёһотой Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Нюсхаева гэгшэ тус бюродо ерэхэеэ арсажа, «Би тиишэ ошохогүйб, минии тэндэ хэхэ юумэ байхагүй» гэжэ партиин айкомой инструктор нүхэр Абросовада мэдүүлһэн байба. Энэ ушарһаа боложо тус асуудал хойшологдоһон байха юм. Теэд, партиин айкомой бюро болбол энэ баримтые анхаралдаа абаагүй үнгэрөө һэн.

Манай олонхи партийна эхин организацинуудай секретарьнууд болбол дүй дүршэлөөр ба политическэ талаар үшөө бага бэлэдхэлтэй байна. Тиимэһээ партиин айкомууд болбол эдэнэртэ саг үргэлжэ туһаламжа үзүүлжэ, тэдэнэрые политическээр хүмүүжүүлхэ үүргэтэй байгаа. Колхозно партийна эхин организацинуудай зарим секретарьнууд өөһэдөө партийна жаяг заршамые эбдэнэ.

Жэшээнь, Байкало-Кударын аймагай Оймурска сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Шенин гэгшэ таряанажалай бригадын бригадираар хүдэлмэрилхэдөө, колхознигууднай хүдэлмэридөө гаража үгэнэгүй гэжэ өөрөө хэдэнтэ хэлэбэшье һаа, нүхэр Шенин болбол хүдэлмэриин үедэ колхозойнгоо мори абаад, буусынгаа газар дээрэ үмсэдөө пар хахалжа байһан юм. Энээнһээ боложо колхознигуудынь гансахан лэ үмсынгөө ажал хүдэлмэрие хэжэ, колхозойнгоо хүдэлмэридэ ябадаггүй болошоһон байба.

Тус аймагай «Большевик» гэжэ хүдөө ажалай артелиин парторганизациин секретарь нүхэр Шестакова гэгшэ «манай колхоз соо ажалай жаяг заршам һула дээрэһээ, олонхи колхознигууд хүдэлмэридөө гаража үгэнэгүй» гэжэ олон дахин мэдүүлгэ гомодол оруулһан бэлэй.

Теэд, нүхэр Шестакова огородной бригадада хүдэлмэрилхэдөө, тэрэ бригадын хүдэлмэрие элитэ хараагаар унагааһан юм. Гэхэ зуураа тариһан бүхы капустаа гахайда эдюулээд, монсогоршье капустаа абаагүй байшоо. Үбһэ хуряалгын эхилхэтэй хамта, нүхэр Шестакова гэгшэ эгээн түрүүлжэ үмсэдөө үбһэ сабшажа эхилһэн байгаа. Тус колхозой правлениин түрүүлэгшын һамган коммунист байбашье һаа ямаршье хүдэлмэридэ хабаадаагүй санагүй.

Эгээл иимэһээ, «Большевик» колхоз аймаг соогоо ехээр гээгдэнэ. Энэ колхоз соо 140 үрхэ айл бии. Теэд, арайхан гэжэ 42 колхозник үбһэ хуряалга дээрэ хабаадаһан байха юм. Иимэ бузагай баримтанууд Байкало-Кударын аймагта олон байна. Тэрэшэлэн Кабанскын, Кударын, Бичурын ба бусад хэдэн аймагуудта иимэрхүү баримтанууд бии байна.

Ушар иимэһээ партиин айком ба райкомуудай өгөөн шухала зорилгонь хадаа партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай һуралсалые эмхидхэжэ, тэдэнэрэй хүдэлмэрээ хэхэдэнь үдэр бүри туһаламжа үзүүлгэдэ байна. ВКП(б)-гэй айкомуудай ба райкомуудай секретарьнууд бүхэн өөһэдөө энэ хүдэлмэриие хэхэ үүргэтэй.

ВКП(б)-гэй Обкомой XXIV пленумэй шиидхэбэри, «Колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй гаргаһан түүхэтэ тогтоолые үдэр бүриингөө хүдэлмэри дээрэ гарай хүтэлбэри болгожо, энэ шиидхэбэринүүд соо хэлэгдэһэн бүхы пунктнуудые бэелүүлхэ гээшэ партийна, советскэ ба комсомольско организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй арюун уялга мүн.

Колхозуудые ажахын ба эмхидхэлэй талаар бүхэжүүлхэ хэрэгые һайжаруулха тушаа обор нобшоор хүдэлмэрилдэг хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые нюур сахингүйгөөр шүүмжэлхэнь шухала. Хэрбэ шүүмжэлгэ ба туһаламжаһаа зүб тобшолол хэжэ, өөһэдынгөө хүдэлмэрие шэнэдхэн табидаггүй хүдэлмэрилэгшэдэй байгаа һаань, тэдэнэрые заахаһшье хайрлангүйгөөр хүдэлмэриһөөнь зайлуулхатаяа хамта, эдибхитэй ба шударгуу залуу кадрнуудые дэбжүүлхэ ёһотойбди.

Партийна эхин организацинуудай секретарьнуудтай семинар үнгэргэхэдөө, тэрэнние һайн бэлэдхэлтэйгээр хэхэ тон шухала. Иимэ семинарнуудые партиин айкомуудай секретарьнууд өөһэдөө ударидаха уялгатай.

Партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай тоосоото элидхэлые ВКП(б)-гэй айком ба райкомуудай бюрогой заседанинууд дээрэ зүбшэн хэлсэхэһээ гадна, тэдэнэрые удаа дары партиин айкомуудта ерүүлжэ, политическэ ба теоретическэ асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые хэлгэ айкомуудай, райкомуудай секретарьнуудай түрүүшын уялга мүн.

А. МОДОГОЕВ, ВКП(б)-гэй Обкомой эмхидхэлэй-инструкторска таһагые даагша.

Украинска ССР. Ямпольско районой Белая тосхоной колхоз Винницкэ областьдо түрүүлэн сахарна свекло малтажа эхилээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. И. Наньевагай звено өөрынгөө плантаци дээрэ.

Е. Копытын фото (ТАСС-эй фотохронико).

Парижска Амгалан тайбанай конференци дээрэ

АМГАЛАН ТАЙБАНАЙ КОНФЕРЕНЦИИН КОМИССИНУУДТА

ИЖ, сентябриин 28. (ТАСС-эй рр.). Үглөөнэйнгөө заседани сэрэгэй комисси болбол Италэгдэхэ эб найрамдалай догсэрэгэй статьянуудые хаража дүүргэбэ.

ын заседани дээрэ Болгари политическэ ба территориальдалнуудай талаар комиссиин комиссида дамжуулһан бол территоридо Грециин хэһэн үүдэй «стратегическэ баримтухай асуудал зүбшэн хэл.

ческэ делегациин табиһан ическэ баримтанууд үнэн гү гэжэ Болгари тушаа поческэ ба территориальна асуудай талаар комиссиин асуу- США-гэй түлөөлэгшэ «территориие али бо- багадхаха ба ехэд- ябадал нютагай оборонье руулжа гү, али муужаруулжа , теэд стратегическэ аюулгүй ые хангаха ябадал сэрэгэй ссиин зорилгодоородоггүй политическэ, экономическа ба этническэ проблемэнүүдые бэедээ багтаана» гэжэ харюусахые дурадхаба.

Советскэ Союзай, Франциин, Югославиин, Чехословакиин түлөөлэгшэд энэ дурадхалые дэмжэбэ. Комисси болбол 15 голосой олонхёор хоёр голосой эсэргүү байхада тэрэ дурадхалые абаба.

Энээнэй һүүлээр Болгаритай хэгдэхэ эб найрамдалай договорой сэрэгэй статьянууд тушаа болгарска делегациин табиһан меморандум шагнагдаба. Болгарска меморандум болбол демократическа үндэһэ һуури дээрэ амгалан тайбанай хүгжэхые болгарска арадта хангаха гэһэн эрмэлзэлгэтэйгээр зохеогдоһон байна. Болгариин түлөөлэгшын үгэ хэлэһэнэй һүүлээр греческэ делегат үгэ эрижэ абаад, греко-болгарска хилэ дээрэ Болгариин талаһаа ямаршье бэхижүүлгэнүүд үгы ба байгаашьегүй гэжэ болгарска делегациин мэдээсэлые гүйсэдөөр дэмжэһэнээ мэдүүлбэ.

ТРИЕСТ ТУХАЙ АСУУДАЛДА АНГЛО-АМЕРИКАНСКА ШЭНЭ МАНЕВР

РИЖ, октябриин 1. (ТАСС-эй корр.). Триестын Сүлөөтэ ториин статут тушаа Комихүдэлмэриин дүүрээд байһан Италида хамаатай полити ба территориальна асуудал- тушаа комисси мүнөөдэр тэрэидхалые зүбшэн хэлсэлгэдэ байһан юм. Теэд, комиссиин ын заседани дээрэ Великобриин ба США-гэй делегацинууд жска конференци дээрэ өөһэ- угаа олон дахин хэрэглэдэг н тойрон гараха аргануудай нь гэнтэ хэһэн байна.

иссиин түрүүлэгшэ Игелина Африканска Союз) статут асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ гүй, харин эб найрамдалай орой проектын Триестын Территоридо хамаадаха статьяда оруулха гэһэн гэй делегациин дурадхалые хэлсэхэ гэбэ. Тиимэ процеголосованида табигдаад, 10 зүбшөөһэн, 6 голос буруун ба 4 татагалзаһан байха юм. жэ эб найрамдалай договопроектын 16 статья ту- США-гэй делегациин ду- зүблэхэ зүйлдэ оруу- һан байгаа. Тиихэдээ амеска делегаци болбол энэ хабаришье бэшэ, шэнэ дурадбэшэ, харин «Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэриие бэелүүлһан юрын документ гэшэ» тэмдэглэһэн байнабшуу.

ериканска делегат сенатор гэгшэ тус дурадхал тухай игэжэ хэлэһэн байгаа. Тэрэ США-гэй делегаци гэшэ орой проектын 16-дахи стабайнаар лэ «редактировалха» һанаһан юм гэжэ тэмдэглэбэ. канска дурадхал гэшэ Триест асуудал тушаа Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Со шиидхэбэриие хүмэрюулэн ха гэһэн тон шэнэ дурадхал н тухайнь Коннэли анирггүй бэ.

икобританиин делегат Джебб гэй делегациин дурадхалые эн дүнгэлсэжэ, бодото дээрэ оошье үгы байһан редакциогаһабари оруулха гээд дурадха-

дурадхалые буруушаажа ын ба Югославиин делегаүгэ хэлэһэн байна. Югослатүлөөлэгшэ Вильфан болбол канска дурадхал Италитай эб найрамдалай договорой дэ тон зүрюу байна гэжэ Нэгэн талаһаа Министрнүүдэй дурадхаһан эб найрамдадоговорой зүбшөөгдэһэн проект байгаа шухала заабариие дурнүгөө талаһаа Триестын зоной демократическа эрхые шэнэ заабаринууд үсөөн бэбии байна гэжэ Вильфан тэмбэ.

а тээнь СССР-эй делегациин лэгшэ Вышинский үгэ абажа, т тухай асуудалда англо-амеска шэнэ маневрэй ушар элирүүлжэ хэлэһэн байна. риканска делегаци болбол эб амдалай договорой проектын дахи статьяда хэлэгдэһэн Гаын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй й шиидхэбэриие миил «юрическэ» удхатай болгохо һанаатай бади гэжэ өөрынгөө докуменоршол соо хэлэһыень Вышинһануулһан байха юм.

энээниие юридическэ комиссые хэжэ шадаха байгаабшуу. эн политическэ удхатай асууүдые шиидхэхэмнай бидэндэ й шухала байнабшуу гэжэ нский хэлээ.

Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрй Соведэй шиидхэбэри соо һан политическэ зорилго ые американска делегациин анхаралдаа абангүй орхиһон тухай Вышинский зааһан байна. «16-дахи статья дотор хэлэгдэһэн туйлай шухала асуудалнуудай американска дурадхал соо оройдоо үгы байһан тухай таанарай анхарал хандуулнаб—гэжэ Вышинский хэлэнэ.— Югослави ба Италитай зүбшэһэнэйнгөө һүүлээр аюулгүйн Совет губернаторые томилхо юм гэһэн заабариие американска делегаци яахадаа орхибоб гэжэ асууха байнаб. Хуули гаргаха ба дүүргэлтэ болгохо засаг гэшэ бүгэдэниитын һунгуулиин эрхые эдлэхэ хүртэр демократическа эхин һуури дээрэ тогтоогдохо юм гэжэ американска дурадхал соо хэлэгдэһэниинь алин гэшэб? Триестын Сүлөөтэ Территори дээрэ хангагдаха ёһотой байһан улад зоной эрхэнүүд тухай—шажан мүргэлэй, хэлэнэй, хэблэлэй, һургуулиин сүлөө гэхэ мэтын хүнэй эдлэхэ эрхэнүүд тухай хэлэгдэһэниинь алин гэшэб? Энээн тухай Министрнүүдэй Совет тон тодорхой заабаринуудые үгэһэн болобошье американска дурадхал соо эдэ бүгэдэ тухай нэгэшье үгэ хэлэгдээгүй байха юм. Зүгөөр, американска дурадхал хадаа ямар нэгэн хабсаргалта бии байха юм гэбэ, теэд тэрэ хабсаргалтань харагданагүйл даа».

Триестын Сүлөөтэ Территориин ерээдүйн статудай үндэһэ һуури болгохо гэжэ Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй тоолоһон юумэнь американска дурадхал соо оройдоо үгы байна гэжэ советскэ делегат тэмдэглэбэ. «Хэрбээ энэ шухала удхатай үндэһэ һууриие тодхоогүй байгаа һаамнай, тэрэ статут гэшэ хайшан гээд байгуулагдаха ёһотой байһаниинь оройдоо мэдэгдэхэгүй болоно—гэжэ Вышинский хэлэнэ.—Ямар нэгэн ондоо делегациин иимэ дурадхал оруулаад байгаа һаань, би гайхахагүй бэлэйб, теэд Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэритэй ядахын сагта моральна холбоотой болон Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэри соо хэлэгдэһэн заршамуудые аршалхын түлөө ямар нэгэн моральна уялгатай байха ёһотой. США-гэй делегациин иимэ юумэ хэжэ байхань тон гайхалтай».

Американска дурадхал соо нэгэн талаһаа Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэри соо хэлэгдээгүй юумэ оруулагдаһан ба нүгөө талаһаа энэ шиидхэбэри соо бии байһан юумые гаргажа хаяһан тухай һануулаад Вышинский болбол өөртөө туһатай бэшэ гү, али таарахагүй юумын бии болоод байхада США-гэй делегациин баримталдаг тактикын мүнөө дахин гараад байһыень зааба. Үгэеэ нэгэдэжэ гаргаһан шиидхэбэридэ нэмэлтэ болгожо шэнэ дурадхал оруулхамнай гээд шалтаг барижа, урдань зүбшэгдэһэн юумые дахин дабтажа ба гадаадын хэрэгүүдэй дүрбэн министрнүүдэй бэе дээрээ даажа абаһан моральна уялгануудта зүрюу юумэ хэжэ, тус шиидхэбэриие эбдэжэ байна гэшэ.

Жэшээнь американска дурадхалай 1-дэхи пунктые абаад үзэгты—гээд Вышинский хэлэнэ.—Эндэ юун гэжэ хэлэгдэнэб гэхэдэ: Триестын Сүлөөтэ Территоридо Аюулгүйн Соведэй үгэһэн найдуулганануудые бэелүүлхын тулада Нэгэдэмэл Нацанууд тусгаар хэмжээнүүдые абаха юм гэнэ. Энэ хадаа Министрнүүдэй Соведэй дурадхаһан 16-дахи статья соо бэшээтэй байһан юумэнһээ ондоо болохо байнабшуу. Тэрэ шиидхэбэри соо юун гэжэ хэлэгдээ һэм гэхэдэ, Аюулгүйн Совет гэшэ Триестын Сүлөөтэ Территориин бүрин бүтэн ба бэеэ даанхай байлгые хангаха байна гэһэн юм. Аюулгүйн Совет гэшэ Сүлөөтэ Территориин бүрин бүтэн ба бэеэ даанхай байдалые хангажа байхадаа, мэдээжэ ушар нүүдтэ ямар нэгэн хэмжээнүүдые абаха байһаниинь эли бээ. Теэд американска делегаци хадаа, энэ шухала хэмжээнүүд тухай тусгаар заабари үгэхые эриһэн байна. Энэ «шухала хэмжээ» гээшэнь Триестын Сүлөөтэ Территориин бүрин бүтэн ба бэеэ даанхай байха ябадалые хангалгатай оройдоошье хамаагүй байха юм.

Энээнэй урда тээ болоһон комиссиин нэгэ заседани дээрэ «Триестын Сүлөөтэ территориин губернаторай хэрэглэхэ тусгаар арга зэмсэгүүд» гээшэнь юун гэһэн удхатай юм гэжэ В. М. Молотовой табиһан асуудалда, американска делегациие харюу үгөөгүй байһан тухай һануулаад, Вышинский иигэжэ үргэлжэлүүлнэ: «Аюулгүйн Совет гэшэ шухала хэмжээнүүдые абаха юм гэһэн юрын нэмэлтэ оруулхамнай гэжэ шалтаг баряад, эндэ һэрэмжэтэй баймаар юумэ тухай хэлэгдэжэ байна. Саг зуурын гурим гэдэг тухай английска делегациин оруулһан проектын бии байһаниие, мүн тэндэ тэрэ шухала хэмжээнүүд гэшэнь ямар удхатай байха тухай сэхэ руунь хэлэгдэһэн тухай һануулнаб гэбэ.

Тэрэнь юу байгааб гэхэдэ: губернатор гэшэ Великобританиин ба США-гэй зүгһөө өөрынгөө мэдэлдэ үгтэһэн сэрэгүүдые барижа байха юм, тэрэ хадаа сэрэгэй байдалтай болобо гээд соносхохо эрхэтэй байха юм. Сэрэгүүдые командалагшад энэ Сүлөөтэ Территори дээрэ сэрэгэй бүхэжүүлгэнүүд ба барилганууды түхеэрэхэ болон «элдэбын һургуулинуудые» хэхэ юм гэһэн байгаа. Энэнь Триестын Сүлөөтэ Территоридо дан хэтэрхы ехэ юумэ болохонь бэшэ аал? Минии һанахада энэнь дан хэтэрхы юумэ болохо байнабшуу.

Американска делегациин дурадхал дээрэ англичануудай өөһэдынгөө талаһаа оруулһан тэрэ документнь нэмэлтэ болохо байна. Американска ба английска документнүүдые абаад байхада, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй проектһээ юушье үлэхэгүй болоно. «Редакционно заһабари» оруулха, тус асуудалые «юридическэ удхатай» болгохо гэһэн шалтаг баряад лэ Министрнүүдэй Соведэй хамаг бүхы үлэмжэ шухала шиидхэбэринүүдые тэдэнэр һалгааха һанаатай.

Политическэ зорилгонуудые шэнээр аад, зүб бэшээр шиидхэһэн ябадалые «юридическэ заһабари» оруулха гэһэн шалтаг баряад далдалһанай хэрэггүй. Американска дурадхал хадаа шэнэ заршамуудые тогтооно. Тэрэ дурадхалай ёһоор демократизмын замуудтай таарахагүй үүргэ уялганууд губернаторта үгтэхэ болоно. Галаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй оруулһан дурадхалнуудта политическэ сэгнэлтэ үгэхыень политическэ комиссиһаа эригдэнэ. Американска дурадхал гэшэ тиимэ сэгнэлтэ үгэнэгүй, тэрэ хадаа тад ондоо зорилгонуудые табиһан байха юм.

Триестын Сүлөөтэ Территориин статудтай холбогдоһон шухала асуудалнуудые түрүүлэн хаража үзөөгүй сагтаа, энэ тодхорто юумэн сооһоо гаталжа гарахагүй байнабди. Иимэ ушарһаа, советскэ делегаци болбол США-гэй делегациин табиһан асуудалнууд хадаа статудай проектые зүбшэжэ үзөөгүй сагта дахяад хэлсэгдэхэ ёһогүй гээд баадхан хэлэнэ. Сүлөөтэ Территориин статудай проектые зүбшэн хэлсэлгэдэ орожо, тэрэнэй һүүлээр энэ проектын дашарамда оруулагдажа болохо американска гү, бусад заһабаринууд тушаа шиидхэбэри гаргаха хэрэгтэй гэжэ дурадхаха байнабди».

Американска дурадхал гэшэ Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэриие шалгаха гэһэн нюуса һэдэлгэ байһыень эли тодоор харуулһан Вышинскиин үгэ хэлэһэнэй һүүлээр, Франциин түлөөлэгшэ Кув де Мюрвиль үгэ абажа, эндэ аягүй байдал тохёолдоод байһыень нэгэ бага заһаха һэдэлгэ гаргаһан болобошье, Вышинскиин дурадхалые дэмжэн дүнгэлсэбэ. Тэрэ хадаа эб найрамдалай договорой проектын 16-дахи статьягай юрэнхы заршамууд тухай буляалдаата хэлсээ хэжэ эхилхые дурадхаба. Гэхэ зуура тиимэ юрэнхы буляалдаата хэлсээн гэшэ энэ комиссида боложо үнгэрһэн ба тэрэниие дахяад хэһэнэй оройдоошье хэрэггүй байха юм.

Удаа тээнь сенатор Коннэли (США) дахяад үгэ хэлэһэн байгаа. Тиихэдээ американска дурадхалнууд гэшэ Министрнүүдэй Соведэй үгэеэ нэгэдэнги шиидхэбэридэ зүрюу болохогүй байһыень харуулха гэһэн һаналтайгаар тэдэниие амяар амяарынь тооложо хэлээ һэм гэжэ бэеэ зүбтүүлхэ һэдэлгэ гаргаба. Зүгөөр, эли тодо байһан ушар баримтануудые арсахын аргагүй байшоо. Тиимэ хадань, Коннэли болбол Министрнүүдэй Соведэй зохеон гаргаһан шухала заабаринуудые, американска делегаци орхиһон байгаа гэжэ сэхэ руунь хэлээ.

Великобританиин түлөөлэгшэ Джебб бүри ехээр сэхэ руунь хэлэһэн байна. «16-дахи статьягай зүбшөөгдэһэн сагһаа хойшо нилээд ехэхэн саг үнгэрбэ. Тиин мүнөө болоходо, энэ статья соо хэлэгдэһэн заршамуудые хайшан гээд хэрэглэхэ тушаа Министрнүүдэй Соведэй членүүдэй хоорондо айхабтар ехээр һаналаа нэгэдээгүй ябадал гараад байна гэжэ Джебб хэлэбэ. Зүгөөр, бидэнэр энэ статьяе зүбшөөн дэмжэхэ еһотой байнабди. Теэд Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй баталан абаһан тэрэ шэгээрынь мүнөө тэрэниие һайшаахань хэрэгтэй болоод байһыень харангагүйб» гэбэ.

Тиигээд байхадаа Джебб болбол Министрнүүдэй Соведэй гаргаһан эб найрамдалай договорой проектын 16-дахи статьягай түлөө бэшэ, харин энэ статья соохи шухала заабаринуудые орхижо гаргаһан американска дурадхалай түлөө комиссиин голосовалаад байгаа һаань, өөртэнь таараха байһан тухай сэхэ руунь хэлэбэ гэшэ. Американска дурадхалай олонхиин дуу суглуулхань бэрхэтэй болоод байһаниинь эли болоходонь, Джебб болбол 16-дахи статьягай түлөө голосовани хэхэ ябадалые Триестын Сүлөөтэ Территориин статудай проектые комиссиин зүбшэн хэлсэхэ саг хүртэр хойшолуулха гэжэ дурадхаба. Тиихэдээ Джебб болбол Министрнүүдэй Соведэй өөрынь гаргаһан эдэ статьянуудые Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Совет дээрэ баталан абахаар конференциин дурадхаһанай хэрэггүй гэжэ тон гайхалтай мэдүүлгэ хэһэн байха юм.

Хоердохео үгэ хэлэһэн А. Я. Вышинский болбол сенатор Коннэлидэ харюусаха зуураа, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведээр зүбшөөгдэһэн шиидхэбэритэй американска делегациин дурадхалай оройдоошье таарахагүй байһыень гэршэлһэн хэдэ хэдэн ойлгоостой үльгэр жэшээнүүдые харуулһан байна. Жэшээнь, Сүлөөтэ Территориин ямар нэгэ саг зуурын статут тухай хэлэгдэһэн дүрбэдэхи пункт соо Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Совет саг зуурын статудые оройдоошье дурадхаагүй байһан юм гэжэ хэлэгдэнэ. Энэ пункт тушаа хабсаргалта соонь статут гэшэ губернаторай дурадхалаар бэелүүлэгдэхэ еһотой гэжэ хэлэгдэнэ. Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэри соо тиимэ дурадхал оруулха гэһэн тэмдэгшье байхагүй. Американска делегаци хадаа Триестын Сүлөөтэ Территори дээрэ һуужа байһан статудай хүсэндөө ороһонһоо хойшо нэгэ жэл болоод байхада, тэрэнэй гражданин болохо еһотой юм гэжэ дурадхана. Энэшье пункт хадаа Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэридэ тон зүрюу байнабшуу.

Джеббын үгэ хэлэһэн тухай дурасаха зуураа, Вышинский иигэжэ хэлээ: «г-н Джебб болбол Министрнүүдэй Соведтэ өөртэнь үгтэхөөр Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэриие бидэнэр юундэ баталха еһотой болонобииибди гэбэ. Теэд би хадаа эб найрамдалай договорой проектын бусад олон статьянуудые таанар юундэ баталһан байгаабта гэжэ асууха байнаб. Таанар 16-дахи статьяе баталха юундэ дурагүй байнабта? Таанар зүбшөөгдэһэн статьяда заһабари оруулхамнай гэжэ шалтаг баряад, үгэеэ нэгэдэнги шиидхэбэриие эбдэхэ гэһэн бүтэхэгүй һэдэлгэ гаргажа байнат. Тиигээд байхадаа, таанар манай хүдэлмэридэ өөһэд хоорондоо һайн дураараа абаһан уялгануудаа эбдэжэ байна гэшэт»—гэбэ.

Комисси болбол Триестын статут тушаа комитедэй элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ үглөөдэр эхилжэ орохо бодомжолготойгоор, американска дурадхалые зүбшэн хэлсэлгые болюулжа заседаниие хааха гэһэн шиидхэбэри гаргаба. Сүлөөтэ Территориин статудые зүбшэн хэлсэхынгээ урда тээ Министрнүүдэй Соведэй үгэеэ нэгэдэнги шиидхэбэриие хазайлгаха гэһэн зорилготой англо-американска шэнэ маневр бүтэбэгүй гэшэ.

Немецкэ сэрэгэй гол гэмтэ ябадал хэгшэдтэ приговорыв соносхолго

Сентябриин 30-най үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, сентябриин 30. (ТАСС). Мүнөөдэр хахад һарын забһарлалгын һүүлдэ уласхоорондын сэрэгэй Трибунал болбол немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдэй хэрэг тухай шиидхэбэриие соносхохын түлөө өөрынгөө заседанинуудые шэнээр эхилбэ.

Үглөөнэй 10 часта трибуналай заседаниин зал соо ахалагша гэмнэгшэд: СССР-һээ—нүхэр Руденко, США-һаа—Джексон, Великобританиһаа—Шоукросс, Франциһаа—Шампетье да Риб гэгшэд һууринуудаа эзэлнэ.

Мүн баһа немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадалнуудые хэһэн 22 хүнүүд тушаа процессэй бүхы үе соо гэмнэлтые дэмжэглэн байһан бусад союзна гүрэнүүдэй гэмнэгшэд баһа байлсана. Хэблэлэй һууринуудые дэлхэйн олон тоото оронуудай хэблэлэй түлөөлэгшэд дүүрэнээр эзэлнэ.

Эгсэ 10 часта трибуналай заседани нээгдэбэ. Түрүүлэгшэ лорд —судья Лоуренс болбол сүүдэй шиидхэбэриие соносхожо эхилбэ.

Великобритани ба Хойто Ирландиин Нэгэдэмэл королевствын правительство, Америкын Холбоото Штадуудай правительство, Французска республикын саг зуурын правительство ба Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай правительство болбол хоорондоо хэлсээ хэжэ, тэрэ хэлсээнэй ёһоор тусхайта географическа газартай холбоотой бэшэ сэрэгэй гэмтэ ябадал хэгшэдые сүүдлэхэ трибунал баталһан байгаа гэжэ шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ.

Нэгэдэмэл Нацинуудай: Грециин, Даниин, Югославиин, Голландиин, Чехословакиин, Польшын, Бельгиин, Эфиопиин, Австралиин, Гондурасай, Норвегиин, Панамын, Люксембургын, Гаитиин, Шэнэ Зеландиин, Индиин, Венецуэлын, Уругвайн ба Парагвайн правительствонууд дээрэ дурсагдагша дүрбэн союзна державануудай хэһэн хэлсээндэ нэгэдэһэн тухайгаа мэдүүлһэн байна.

Трибуналай устав дотор тогтоогдоһон ёһоор, амгалан тайбан байдалда эсэргүү гэмтэ ябадалнуудые, сэрэгэй гэмтэ ябадалнуудые ба хүнэй ёһо гуримда эсэргүү гэмтэ ябадалнуудые хэһэн хүнүүдые сүүдлэхэ ба хэһээхэ, мүн баһа сүүдлүүлэгшэ хүнэй члениинь байһан группа гү, али организацинуудые гэмтэ организаци хэжэ тодолон тоолохо дүүрэн эрхэ трибуналда үгтэһэн байна гэжэ шиидхэбэри дотор заан хэлэгдэнэ.

Сүүдлүүлэгшэд болбол агрессивнэ дайнуудые түсэблэхэ, бэлэдхэхэ, һүбэгшэлэн эхилхэ ба ударидан ябуулха аргаар амгалан тайбан байдалда эсэргүү гэмтэ ябадал хэбэ гэжэ гэмнэгдэһэн байна, эдэ дайнууд болбол мүн энэ үедөө уласхоорондын договорнуудые, хэлсээнүүдые ба баталалгавуудые эбдэһэн, сэрэгэй гэмтэ ябадалнуудые ба хүнэй ёһогуримда эсэргүү гэмтэ ябадалнуудые гаргаһан дайнууд мүн болоно. Тэрээнһээ гадна, сүүдлүүлэгшэд болбол эдэ бүхы гэмтэ ябадалнуудые хэхын түлөө ниитын түсэб зохёоһон ба бэелүүлһэн, вюуса үгэсөө хэһэн ябадалда хабаадаба гэжэ гэмнэгдэнэ.

Сүүдэй процесс дээрэ Борманһоо бэшэ бүхы сүүдлүүлэгшэд болбол өөрынгөө бэеые гэмтэй дээрэ тооловогүйбди гэжэ мэдүүлһэн байна гэжэ шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ.

Саашань, сүүдлүүлэгшэ Роберт Лей гэгшэ 1945 оной октябриин 25-да түрмэ соогоо бэеэ хорложо үхэһэн ба гэмнэгдэгшэ Густав Крупп фон Болен Унд Гольбах гэгшэ өөрынгөө бэеын ба ухаанай байдалай шалтагаан дээрэһээ сүүдэй урда харюусажа шадахагүй байһан болобошье, гэмнэлтын заключениин ёһоор тэрээнэй урда табигдаһан гэмнэлгэнүүд хадаа хүсэндөө үлэһэн ба хэрбээ хойшодоо тэрэ хүнэй бэеын ба ухаанай байдал түлэбтөө ороо һаань, сүүдэй урда зогсохо ёһотой байна гэжэ трибуналай тогтооһониие шиидхэбэри дотор соносхоно. Трибунал болбол сүүдлүүлэгшэ Мартин Борманой хэрэгые тэрээнэй үгыдэ соносохо гэжэ тогтооһон ба сүүдлүүлэгшэ Гессые шалган үзэһэн ба тодорхой медицинскэ үнэмшэлгэнүүдые ба өөрынь хэһэн мэдүүлгэнүүдые зүбшэжэ үзэһэнэй һүүлдэ тэрээнэй хэрэг соносхолгые хойшолуулжа болошогүй гэжэ тоолоһон байна гэжэ шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ.

Трибунал болбол 1945 оной ноябриин 20-до сүүдэй процесс эхилжэ, өөрынгөө сүүдэй нээгдэмэл 403 заседанинууд дээрэ гэмнэлгын 33 гэршэнүүдэй нюурай асуултануудые шагнаһан ба мүн 19 сүүдлүүлэгшэдһээ гадна, үмөөрэлтын 61 гэршэнэр асуултада оруулагдаһан байна. Үмөөрэгшэдэй 143 гэршэнэр асуултын хуудаһанууд дээрэ бэшэмэл харюугаар асуултануудаа үгэһэн байха юм. Мүн үмөөрэлтын 101 гэршэнэр гэмтэ организацинуудай хэрэг тушаа этигэмжэтэнэй урда өөрынгөө асуултануудые үгэһэн байна. Бусад гэршэнэрэй 1809 бэшэмэл гэршэлэлтэнүүд ороһон байха юм. Бусад олон тоото бэшэмэл гэршэлэлтэнүүдэй удхые тобшолһон 6 тоосоонууд ороһон байна. Мүн баһа политическэ ударидагшадай хэрэг тухай 155 мянган хүнүүдэй гар табилгатай, СС-эй хэрэг тухай—136213 хүнүүдэй, СА-гэй хэрэг тушаа—10 мянган хүнүүдэй, СД-гэй хэрэг тушаа—7 мянган хүн й, генеральна штабай урдань байһан германска армиин верховно командованиин хэрэг тушаа 3 мянган хүнэй ба гестапын хэрэг тушаа 2 мянган хүнэй гар табилгатай 38 мянган бэшэмэл мэдүүлгэнүүд ороһон байна.

Гэмтэ организацинуудай хэрэг тушаа 22 гэршэнүүдһээ трибунал өөрөө асуулта абаһан байгаа. Тус тусгаар сүүдлүүлгэ ба организацинуудай гэмнэлтэнүүдые тодолон гэршэлхын түлөө хабсаруулагдаһан документ баримтанууд болбол хэдэ хэдэн мянган байха юм.

Саашань хадаа, сүүдлүүлэгшэдые гэмнэхэ ба гэмтэ организацинуудые гэмнэхэдээ баримталһан трибуналай устав шиидхэбэри дотор хабсаргагдана.

Багахан забһарлалтын һүүлдэ, үглөөнэй заседани дээрэ Французска республикаһаа трибуналай член Доннедье де Вабр гэгшэ Австриие, Чехословакиие эзэлэн абалга ба Польшодо эсэргүү агресси бэелүүлгэтэй холбоотой гитлеровскэ заговорщигуудай гэмтэ ябадалнуудые тодорхойлһон шиидхэбэриин бүлэгүүдые соносхобо.

1939 оной сентябриин 1-дэ Германиин эхилһэн Польшодо эсэргүү дайн болбол тон элитэ агрессивнэ дайн мүн байһан ба һүүл һүүлдээ бүхы дэлхэйе шахуу хабаадуулха дайн болонгүй үнгэрхэгүй байһаниинь, мүн дайнай хуулинууд ба журамуудта эсэргүү, тэрэшэлэн хүнэй ёһо гуримда эсэргүү тоо томшоггүй олон гэмтэ ябадалнуудһаа дулдыдаһаниинь дүүрэнээр тодорбо гэжэ трибунал өөрынгөө шиидхэбэри соо тэмдэглэнэ.

Французска республикаһаа трибуналай члениие орлогшо Фалько гэгшын соносхоһон шиидхэбэриин хоёр бүлэг болбол германска сэрэгүүдэй Данида, Норвегидэ, Бельгидэ, Нидерландида ба Люксембургда сүмэрэн ороһон ябадалда зорюулагдана. Гитлеровскэ заговорщигуудай агрессивнэ дайнуудые ударидан ябуулһан тухай хэлэгдэһэн удаадахи бүлэгүүд соо Югослави ба Грецидэ эсэргүү агрессиие бэелүүлхэдэ тус заговорщигуудай хэһэн гэмтэ ябадалнуудые шэнжэлэн харуулһан байна.

Саашань шиидхэбэриин нэгэн бүлэг соо Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзда эсэргүү агрессивнэ дайнда сэгнэлтэ үгтэһэн байна. Германи болбол 1940 оной зунай эсэстэ СССР-тэ добтолхо ябадалые бэлэдхэжэ эхилһэн байна гэжэ шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ. Энэ ябуулгые „Барбороссой түсэб" гэжэ далда нэрэ доро нюусаар түсэблэһэн байха юм.

1940 оной сентябриин 3-да германска генеральна штабай сотрудникаар ороходоо „Барбороссой түсэбые" зохеохо ябадал үргэлжэлүүлһэн ба энэ түсэб 1940 оной ноябриин эхиндэ зохеогдожо эсэслэн дүүргэгдэһэн байгаа гэжэ урдань фельдмаршал ябаһан Паулюс харуулһан байна.

Саашань, шиидхэбэри дотор Гитлерэй 1940 оной декабриин 18-ай № 21 директивэ хабсаргагдана, энээн дотор „Барбороссой түсэб" дүүргэхэ ябадалтай холбоотой бүхы бэлэдхэлнүүдые 1941 оной майн 15-да дүүргэхын эрилтэ табигдаһан байгаа.

Дээрэнь Кейтель ба Иодлиин нэрэ обогой эхин үзэгүүд табяатай байһан энэ захиралта соо иигэжэ хэлэгдэһэн байна: „Германска зэбсэгтэ хүсэнүүд болбол Англитай ябуулагдажа байгаа дайнай дүүртэр, түргэн кампаняар Советскэ Россиие бута сохихо ябадалда бэлэдхээтэй байха ёһотой. Добтолго хэхэ гэһэнээ мэдүүлхэгүйн түлөө һэргээмжэ болгоомжын онсо тусхай хэмжээнүүд абтаха ёһотой.

Энэ зүблэлдөөнэй һүүлдэ сүүдлүүлэгшэд Кейтель, Иодль, Редер, Функ, Геринг, Риббентроп, Фрик, Ширах ба Фричын гү, али тэдэнэй түлөөлэгшэдэй туһаламжатайгаар сүүдлүүлэгшэ Розенберг болбол эзэлэн абгаха территори дээрэхи ерээдүйн политическэ ба экономическа эмхи байгуулалтануудай гол үндэһэнүүдые гурба һарын турша дотор зохёоһон байха юм гэжэ шиидхэбэри соо хэлэгдэнэ. Энэнь хадаа сүмэ-

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи ню отаг).

Немецкэ сэрэгэй гол гэмтэ ябадал хэгшэдтэ приговорые соносхолго

рэн ороһон дары зохёогдоһон тон дэлгэрэнгы тоосооной гол удхань боложо үгэһэн байна. Эдэ түсэб үд соо Советскэ Союзые бэеэ даанги гүрэн бэшэ болгон усадхаха, тэрээниие хубаан таһалха бэ имперскэ комиссариадууд гэдэгые байгуулха, Эстониие, Латвиие, Литвае, Белоруссиие ба бусад территоринуудые германска колонинууд болгохо гэжэ хараалагдаһан байна. 1941 оной июниин 22-то Германи болбол уридшалан бэлэдхэһэн түсэбүүдэйнгээ ёһоор, дай соносхонгүйгөөр советскэ территоридо сүмэрэн ороһон байна.

Трибуналда оруулагдаһан элишэлгын баримтануудай ёһоор, Германи болбол өөрынгөө эрмэлзэлгэнүүдтэй зохилдуулан зүүн зүг тээшэ газарнуудые булимтаран абаха зам харгыгаа сэбэрлэхын түлөө СССР-ые диилэн унагаахын тон наринаар зохеогдоһон түсэбүүдтэй байһаниинь батаар тодорбо гэжэ шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ. Тиибэшье үшөө нэгэ шууд сэхэ зорилго табигдаһан байгаа гэбэл, ОКВ-гэй гаргаһан нэгэ меморандум соо хэлэгдэһэн ёһоор, энэ дүтын зорилго хадаа немецкэ армиие дайнай гурбадахи жэл соо советскэ территориин хүзүүн дээрэ тэжээхэ ба тэрэ байтагай тус орон сооһоо манай армида шухала бүхы хэрэгтэй зүйлнүүдые абажа асарһан дээрэһээ олон миллион хүнүүд туража үхөөшье һаань, энэ зорилго дүүргэгдэхэ гэжэ сэхэ хэлэгдэһэн байна.

Советскэ Союзда добтолон оролгын эсэсэй зорилгонууд хадаа 1941 оной июлиин 16-да Гитлерэй дэргэдэ болоһон зүблөөн дээрэ тодорхойлогдоһон байгаа, энэ зүблөөндэ сүүдлүүлэгшэд Геринг, Кейтель, Розенберг ба Борман гэгшэд хабаадаһан байха юм гэжэ шиидхэбэри соо хэлэгдэнэ.

„Уралһаа баруун тээ сэрэгэй державые байгуулха гэһэн зүйл дахин яашье табигдажа болохогүй байна, энээнэй түлөө сагай болоо һаа 100 жэл соошье дайлалдахабди ... Бүхы прибалтика болбол империин нэгэн хуби боложо орохо ёһотой. Крым хадаа оршон тойронойнгоо районуудтайгаа(Крымэй хойто талын область) мүн империин составта оруулагдаха ёһотой.Волга шадарай районуул, мүн баһа Бакугай район болбол баһал импери соо оруулагдаха ёһотой. Финнүүд болбол Зүүн Кареллиие абаха хүсэлтэй байна, тиигэбэшье элбэг ехэ никелэй залежтай болохолоороо Кольско хахад арал болбол Германида орохо ёһотой гэжэ тус зублеенэй протокол дотор хэлэгдэнэ.

СССР-ые экономическэ эксплотацида оруулха гэһэн Германска түсэбүүд болбол, мүн арад зониие олон түмөөрэнь туужа абаашаһан, комиссарнуудые ба политическэ ударидагшадые алаһан ябадал болбол уридшалан наринаар зохёоһон түсэбэй нэгэн хубинь мүн байһан ба июниин 22-һоо эхилээд энэ түсэбөө тэрэ дары бэелүүлжэ ороһон байха юм. Энэ хадаа элитэ агресси мүн байһан байна гэжэ шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ.

Саашань шиидхэбэри доторхи нэгэн бүлэг соо Япони ба Германиин зүгһөө Америкын Холбоото Штадуудта эсэргүү хэһэн дайн тухай хэлэгдэнэ. Энэ бүлэг дотор Японии зүгһөө Пирл-Харбор дээрэхи США-гай флодые добтолһон үеһөө эхилээд агрессиин эдэ бүхы ябадалнуудтай холбоотой событинуудые тодорхойгоор шэнжэлэн үзүүлэгдэһэн байна.

Баруун Европын гүрэнүүд ба Советскэ Союзда эсэргүү гитлеровскэ заговорщигуудай гэмтэ муухай агресси тушаа хэлэгдэһэн шиидхэбэриин бүхы бүлэгүүд соо Германиин эрхилһэн агрессивнэ дайнуудта өөрынгөө хэрэг ябуулгаар оролсожо гэмтэ ябадалнуудые хэһэн эдэ сүүдлүүлэгшэдэй үүргэ ба нюурай харюусалгануудые тодолон элишэлэһэн байна.

Сентябриин 30-ай үдэшын заседани

НЮРНБЕРГ. Сентябриин 30. (ТАСС). Трибуналай үдэшын заседани дээрэ немецкэ сэрэгэй гол гэмтэ ябадал хэгшэдэй хэрэг тушаа приговор соносхолгон үргэлжэлбэ.

Америкын Холбоото Штадуудһаа Трибуналай член Биддл гэгшын соносхоһон шиидхэбэриин, гитлеровскэ заговорщигуудай зүгһөө улад хоорондын договорнуудые эбдэһэн тухай нэгэ бүлэг дотор сүүдлүүлэгшэдэй зариманиинь 12 гүрэндэ эсэргүү агрессивнэ дайнуудые түсэблэһэн ба ударидан ябуулһан ба тиимэдэ, эдэ гэмтэ ябадалнуудые хэһэнэй талаар гэмтэй хүнүүд байһаниинь баталагдана.

Шиидхэбэри болбол гитлеровскэ заговорщигуудай зүгһөө Гаагска конвенцинуудые, Версальска договорые, харилсаата гарантинууд тухай договорнуудые, добтолхогүй тухай арбитражнуудые, мүн Бриан-Келлогой пактые эбдэһэниие элишэлэн тодорхойлно.

Тусхай нэгэн бүлэг дотор трибуналда хүтэлбэрилхы ба уялгата баримта болон абтаһан эрхын эшэ үндэһэнүүд ба нормонууд тодорхойлогдоно.

Түсэб гү, али заговор тушаа баримталагдаһан эрхын эшэ үндэһэнүүд тухай нэгэн бүлэг дотор эдэ заговорщигууд болбол агрессивнэ дайнуудые түсэблэхэ ба бэлэдхэхэ ябадалые эдэ түсэбүүдээ бэелүүлжэ байгаа бүхы үедөө саг үргэлжэ эрхилжэ байһан юм гэжэ сохом тодорхойлогдоно.

Гитлеровецүүдэй зүгһөө засаг буляаһан, террор хэһэн, профсоюзнуудые усадхаһан, еврейнүүдые хашаһан хааһан, залуушуудые муштроваалһан ябадалнууд болбол гэмтэ муухай түсэбые бэелүүлхын түлөө зорюутаар хэгдэһэн ябадалнууд мүн гэжэ шиидхэбэри тэмдэглэнэ. Дай хэхэ түсэбые бүри 1937 оной ноябриин 5-да гү, али магад бүришье урид зохёоһониинь тон сохом байна гэжэ шиидхэбэри соо хэлэгдэнэ. Германи болбол гитлеровецүүдэй засаг буляан абаһан сагһаа хойшо абсолютна диктатура тээшэ ябажа байһан ба дайн тээшэ хазагайрашагүй ябажа байһаниинь тэрээнэй хойно удаа дараалан болоһон агрессивнэ актнууд ба дайнууд дээрэһээ тон батаар гэршэлэгдэнэ.

Сүүдлүүлэгшэд болбол дайе байлдаае ниитэ дээрээ түсэблэжэ, бэлэдхэжэ ба үүсхэн эрхилжэ байһанайнь баримтанууд дээрэһээ дүүрэн элишэлэгдэбэ гэжэ Трибунал тоолоно.

Ганса гитлер агрессивнэ дайн эрхилжэ шадахагүй байгаа, тэрээндэ гүрэнэй ажал ябуулагшад, сэрэгэй лидернүүд, дипломадууд ба эзэн хүнүүдэй туһаламжа хэрэгтэй байгаа гэжэ шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ. Тиимэдэ тэдэнэр болбол Гитлерэй түсэб тухай мэдэжэ байһан аад, тэрээндэ туһаламжа үгэжэ эхилхэдээ, өөһэдөө Гитлерэй зохеоһон түсэбэй шууд хабаадагшад болоһон байна. Гитлер тэдэнэрые ашаглан хэрэглэбэ гээшэ гэһэн ганса энээн дээрэһээ тэдэниие гэмтэй бэшэ гэжэ тооложо болохогүй. Тэдэнэр диктаторһаа даалгабари абажа байһан энэ факт хадаа тэдэниие өөһэдынь хэһэн хэрэг ябуулгануудай түлөө харюусалгаһаа зайлуулхагүй байна.

Америкын Холбоото Штадуудһаа Трибуналай членэй орлогшо Фарекр гэгшын саашань соносхоһон шиидхэбэри дотор „хүнэй еһондо эсэргүү сэрэгэй гэмтэ ябадалнууд“ гэһэн бүлэг ехэхэн һуури эзэлнэ. Энэ бүлэг дотор гитлеровскэ заговорщигуудай хэһэн сэрэгэй гэмтэ ябадалнууд тон дүүрэнээр элишэлэгдэһэн байха юм.

Энэ сэрэгэй гэмтэ ябадалнууд хадаа дайн байлдаануудай түүхэдэ үзэгдөө дуулдаагүй үргэнөөр ба хайрагүй хатуу шэрүүн абаритайгаар ба террортойгоор ябуулагдаһаниинь үнэн байна. Эдэ гэмтэ ябадалнуудай ехэнхинь „тотальна дайн“ тухай гитлеровскэ идей дээрэһээ ургажа гараһаниинь дамжаггүй.

Сэрэгэй гэмтэ ябадалнууд болбол уридшалан түсэблэгдэжэ байһан юм. Энэнь хадаа Советскэ Союзай саг зуура эзэлэгдэһэн территоринууд дээрэ заговорщигуудай хэжэ байһан хэрзэгы хэрэг ябуулганууд дээрэһэ гэршэлэгдэнэ гэжэ шиидхэбэри соо тэмдэглэгдэнэ.

Заговорщигууд болбол эзэмдэн абаһан оронуудай арад зониие богоолой ажал хүдэлмэридэ айхабтар үргэнөөр ашаглан хэрэглэхые түсэблэһэн байгаа. Германска правительство болбол эдэ хэмжээ ябуулгануудые сэрэгэй экономикын таһаршагүй нэгэн хубинь мүн гэжэ тоолодог байһан ба энэ бодото сэрэгэй гэмтэ ябадалые эгээ жэжэ зүйл хүртэрэнь түсэблэһэн ба эмхидхэһэн байна. Мүн бусад сэрэгэй гэмтэ ябадалнууд гэбэл—лагерьнуудһаа тэргэдэһэн ба дахин плендэ абтаһан сэрэгэй пленнэ хүнүүдые алаха, „Командосой» членүүдые гү, али плендэ абтаһан летчигуудые алаха, советскэ комиссарнуудые үгы хэхэ ябадалнууд болбол хуулита ёһоор дамжуулагдаһан сэхэ захиралтануудай үндэһэн дээрэ хэгдэдэг байгаа.Сэрэгэй предприятинууд дээрэ, зэр зэбсэг бүтээн гаргадаг ажаүйлэдбэридэ богоолшолон ажаллуулхын түлөө, мүн энэ мэтэ бусад зорилгонуудые дүүргүүлхын түлөө Германиин эзэмдэһэн территоринууд дээрэһээ айхабтар олон тоото гражданска зониие Германи худар хүсөөр туужа асарһан фактнууд приговор дотор тодорхойлогдоно. Фашистска заговорщигуудай заабаряар, Германиин ресурсануудые ехэ болгохын түлөө булимтаран абаһан территоринууд дээрэхи олониитын ба үмсын эд зөөриие саг үргэлжэ тоножо дээрмэдэжэ байһан ябадал тухай приговор соо хэлэгдэнэ. Городууд, һуурин газарнууд ямаршье зорилгогүйгөөр үгы хэгдэжэ байһан юм. Германиин эзэмдэһэн оронууд дээрэ гражданска зонуудые тон олоор барисаанда абан хаажа, өөрынгөө дураар буудан алажа байдаг байгаа. Плендэ ороһон сэрэгэй хүнүүдые алаһан хюдаһан ба тэдэндэ хатуу шэрүүнээр хандаһан тухай тон олон фактнууд приговор дотор тоологдоно.

Гэршэнүүдэй олон тоото мэдүүлгэнүүд ба документнүүдэй үндэһэн дээрэһээ плендэ ороһон советскэ сэрэгэй хүнүүдые алаһан хюдаһан, тамгалһан, тураажа ба халуун хамшаг үбшэ халдахаажа алаһан фактнууд элишэлэгдэнэ. Тэрээнһээ гадна, советскэ сэрэгэй хүнүүдые айхабтар шэрүүн муухай медицинскэ туршалгануудта оруулһан фактнууд элирһэн байна.

Саашань гражданска арад зониие алаһан, хюлаһан ба тэдэндэ хатуу шэрүүнээр хандаһан тухай шиидхэбэриин ехэхэн бүлэг соносхогдобо.

Баруун Европын ба Советскэ Союзай эзэмдэлгэдэ ороһон территоринуудай гражданска арад зониие оломянгаарынь алаха хюдаха тухай Гитлерэй ба бусад гитлеровскэ заговорщигуудай приказууд ба элдэб захиралтануудһаа олон тоото эшэ баримтанууд приговор дотор соносхогдоно.

Эдэ гэмтэ ябадалнуудай талаар—гражданска арад зониие хюдаха, үгы хэхэ тухай тусхай приказнуудые ба заабаринуудые гаргажа байһан сүүдлүүлэгшэ Кейтель ба мүн зүүн территоринуудай хэрэгые эрхилдэг имперскэ комиссар байһан сүүдлүүлэгшэ Розенбергын гэм зэмынь шиидхэбэри дотор баталагдана.

Польша ба Советскэ Союз дотор эдэ гэмтэ ябадалнууд болбол сүлөө болоһон территоридонь немецүүдые нүүлгэн колонизироваалхын түлөө бүхы тэндэхи арад зониие намнан үлдэхэ ба хюдан һалгаха гэһэн түсэбэй нэгэн хубинь мүн байна гэжэ шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ.

Сүүдлүүлэгшэ Нейрат болбол Чехословакида баһа иимэ хуби заяа бэлдээд байһан юм.

Баруун талада „сүлэн нүүлгэхэ“ гэһэн германска операцида Эльзасын арад зон ороһон байна.

Сэрэгэй гэмтэ ябадалнуудые ба хүнэй еһондо эсэргүү гэмтэ ябадалнуудые хэхын хамта, гражданска зониие алаха, хюдаха ба хатуу шэрүүнээр тэдэндэ хандахатай хамта, Германиин эзэмдэлгэдэ ороһон территори дээрэ олониитын ба үмсын эд зөөриие дээрмэдэн абаһан фактнууд тусхай нэгэн бүлэг дотор хэлэгдэһэн байна. Шиидхэбэриин энэ бүлэгые Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзһаа трибуналай член Никитченко соносхоно.

Сырье ба бэлэн продукцинуудые буляан тоножо абахатайгаа хамта, Германиин эзэмдэлгэдэ ороһон бүхы оронууд дээрэхи искусствын зохеолнууд тонуул дээрмэдэ тон ехээр ороһониие шиидхэбэри дотор тэмдэглэгдэнэ.

Германиин эзэмдэһэн территоринуудай айхабтар ехэ тонуул дээрмэдэ ороһон фактнууд тус шиидхэбэри соохи элдэб олон документнүүд ба гэршэнүүдэй мэдүүлгэнүүдээр баталагдаба.

Саашань нүхэр Никиченко болбол шиидхэбэриин „Богоолой ажалай политика“ гэһэн бүлэгые соносхобо.

Саашань плендэ ороһон сэрэгэй хүнүүдые сэрэгэй ябуулгатай шууд холбоотой ажал хүдэлмэринүүдтэ хэрэглэһэн ба плендэ ороһон сэрэгэй хүнүүдые оломянгаарань хюдаһан ябадал, мүн еврейнүүд тушаа гитлеровецүүдэй хэһэн жэгшүүритэ муухай гэмтэ ябадалнууд шиидхэбэри дотор тэмдэглэгдэнэ.

Һүүлээрынь Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзһаа трибуналай членэй орлогшо Волчков болбол тус шиидхэбэриин гэмтэ организацинууд тушаа бүлэгые соносхожо ороно.

Түрүүшын гэмнэгдэгшэ организаци болохо гитлеровскэ партиин хүтэлбэрилхы состав тухай бүлэг дотор энэ организациин членүүдэй хэһэн бодотой гэмтэ ябадалнууд заагдаһан байна. Эдэ гэмтэ ябадалнууд хадаа агрессивнэ дайнуудые ударидан эрхилхэ тухай заговор бэелүүлһэн, еврейнүүдые хашаһан хабшаһан, богоолой ажалай программа эрхилһэн, плендэ ороһон сэрэгэй хүнүүдтэ хатуу шэрүүнээр хандаһан, союзна летчигуудые үгы хэһэн ябадалнууд дээрэ гараһан байгаа.

Гестапо ба СД-гэй структура ба бүридэлэй хубинуудые, тэрээнэй гэмтэ хэрэг ябуулгануулыень шэнжэлэн үзөөд өөрынгөө шиидхэбэри соо трибуналай заан хэлэхэнь хадаа эдэ организацинууд болбол еврейнүүдые хюдаһан, концетрированнэ лагерьнууд ба эзэмдэгдэһэн территоринууд дээрэ зэрлиг аашанууд ба алалга хюдалга хэһэн, богоолой ажалай программые бэелүүлһэн, плендэ ороһон сэрэгэй хүнүүдтэ хатуу шэрүүнээр хандаһан ба тэдэниие алаһан хюдаһан ябадалда гэмтэй байна. Энэ организациин член байһан, сүүдлүүлэгшэ Кальтенбруннер болбол эдэ бүхы гэмтэ ябадалнуудта гэмтэй зэмэтэй хүн байна.

Саашань шиидхэбэри дотор трибунал хадаа СС-ые гэмтэй организаци гэжэ тоолоно гэжэ заан хэлэгдэбэ.

СА тухай шиидхэбэри соо заан хэлэгдэһэниинь хадаа, тус организаци болбол трибуналай уставай 9-дэхи статьяда хараалагдаһанай удхатайгаар гэмтэ организаци гэжэ соносхогдохогүй байна.

Гэмнэлтэ болбол имперскэ правительствые гэмтэ организаци дээрэ тоолоһон байгаа гэжэ шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ.

Трибуналай тоолохонь хадаа: имперскэ правительствые гэмтэ шанартай гэжэ тоолохо шиидхэбэри иимэ хоер шалтагаан дээрэһээ гаргагдаха еһогүй байна гэбэл: нэгэдэхеэр, тус правительство болбол 1937 оной һүүлдэ бодото дээрэ группа гү, али организаци мүн байһаниинь батаар тодологдоогүй байна; хоердохеор—гэмтэй г[illegible]гдэһэн группа хүнүүд болбол тон үсөөн тула, тэрээнэй членүүдые тус тусгаарань сүүдэй харюусалгада оруулха ябадалда ямар нэгэн һаатабари байхагүй байна, энээнэй түлөө тэдэнэй оролсоһон кабинедые гэмтэ организаци мүн гэжэ шиидхэбэри гаргаһанай хэрэгшьегүй байна.

Үдэшын заседаниин эсэстэ Трибунал болбол һүүлшын гэмтэ организаци болохо германска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй генеральна штаб ба верхозно командовани тухай өөрынгөө шиидхэбэриие соносхобо.

Трибунал болбол генеральна штаб ба верховно командованиие гэмтэй организаци дээрэ тоолохо тушаа ямар нэгэн шиидхэбэри абаһанай хэрэггүй гэжэ тоолоһон байна.

Тус тусгаар офицернүүдые нюураарань сүүдлэбэл үлүү һайн үрэ гараха байна гэжэ шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ. Тэдэнэр болбол уставай тодорхойлолго доро орохо группа бэшэ байбашье, тэдэнэр хадаа хайрагүй шэрүүн абаритай сэрэгэй каста мүн байһаниинь дамжаггүй.

Энээгээр трибуналай үдэшын заседани дүүрэбэ.

Немецкэ сэрэгэй гол гэмтэ ябадал хэгшэдтэ приговор

НЮРНБЕРГ, октябриин I. (ТАСС). Мүнөөдэр эгсэ гурбан часта трибунал болбол сүүдлүүлэгшэ бүхэн тухай тус тусгаартань сүүдээр һунгажа олоһон хэһээлтын хэмжээе тодорхойлһон шиидхэбэриин хубиие соносхожо эхилбэ.

Гэмнэлтын заключениин бүлэгүүдтэнтэй зохилдуулан тус шиидхэбэриие трибуналай түрүүлэгшэ Лоуренс соносхоһон байна.

Тэрээниие гэмтэй гэжэ тоолоһон гэмнэлтын заключениин бүлэг бүлэгэй еһоор Геринг болбол улас хоорондын сэрэгэй трибунал хадаа Герингые үлгэн саазалхаар шиидхэбэ. Гессые—наһан соонь түрмэдэ хаахаар; Риббентропые—үлгэн саазалхаар; Кейтелиие—үлгэн саазалхаар; Кальтенбруннерые—үлгэн саазалхаар; Розенбергые—үлгэн саазалхаар; Франкые—үлгэн саазалхаар; Фрикые—үлгэн саазалхаар; Штрейхерые—үлгэн саазалхаар; Функые—наһан соонь түрмэдэ хаахаар; Шахтые—сүүдээр гэмтэй бэшэ дээрэ тоолохоор; Деницые—арбан жэл соо түрмэдэ хаахаар; Редерые—наһан соонь түрмэдэ хаахаар; Шерахые—хорин жэл соо түрмэдэ хаахаар; Заукелиие—үлгэн саазалхаар; Иодлиие—үлгэн саазалхаар; Зейсс-Инквартые—үлгэн саазалхаар; Паппениие—гэмтэй бэшэ дээрэ тоолохоор; Шпеерые—хорин жэл соо түрмэдэ хаахаар; Нейратые—арбан табан жэл соо түрмэдэ хаахаар; Фричиие—сүүдээр гэмтэй бэшэ гэжэ тоолохоор; нюургүйгөөр сүүдлэгдэһэн Борманиие үлгэн саазалхаар шиидхэбэ.

Хэрбээ сүүдлүүлэгшэд үршөөл гуйжа Контрольно Советдэ хандаха хүсэлтэй һаа шиидхэбэри соносхогдоһоной һүүлдэ дүрбэн үдэрэй турша соо трибуналай генеральна секретаряар дамжуулха гуйлта барижа шадаха гэжэ Трибуналай түрүүлэгшэ мэдүүлнэ.

15 час 40 минутада шиидхэбэри соносхожо дүүргэһэнэйнгээ һүүлдэ трибуналай түрүүлэгшэ иимэ соносхол хэһэн байна.

„Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзһаа Трибуналай член болбол сүүдлүүлэгшэ Шахт, Фон-Паппен ба Фричиин хэрэг тухай Трибуналай шиидхэбэриие зүбшөөгөөгүй байһанаа протоколдо оруулха хүсэлтэй байна. Эдэ хүнүүд болбол гэмгүй дээрэ тоологдохо бэшэ, харин хэһээлтэдэ оруулагдаха еһотой гэһэн һаналые тэрэ баримталдаг байна. Мүн
тэрэ член хадаа имперскэ
генеральна штаб ба верх
мандовани тухай шиидх
зүбшөөгөөгүй, эдэнэр гэмт
низаци гэжэ соносхогдохо
гэһэн һанал баримтална.

Мүн тус член болбол сү
лэгшэ Гесстэ гаргаһан х
тухай шиидхэбэриие зүб
гүй, тэрээниие наһан соо
мэдэ хааха бэшэ, харин
саазада оруулха еһотой гэ
лоһон байна.

Энэ тусхай һанамжа бол
шэмэлээр гаргагдажа, ш
ридэ хабсаргагдаха байна.
аргын болоһон дары нии
хэ юм.“

Энээгээр Нюрнбергдэхи
хоорондын сэрэгэй трибуна
седани дүүрэбэ.

„Бурят-Монголой Үнэн“ газетын редакцяар соносхогдоһон конкурс олооро хабаадалсая!

Ажалшан арадые идеологическа талаар хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй политическэ мэдэрэлэйнь хэмжээе, мүн эдибхи жүдхэлыень ба абьяас эрмэлзэлыень улам дээшэлүүлхэ ябадал дээрэ советскэ уранзохеол болбол саглашагүй ехэ үүргэ гүйсэдхэжэ байгаань мэдээжэ.

Үдэр хоног үнгэрхэ тудам, жэл саг ошохо тудам манай советскэ арадуудай, тэдээнэй тоодо манай бурят-монгол арадай соел гэгээрэлынь улам дээшэлжэ, оюун мэдэрэлынь улам гүнзэгыржэ байна. Иимэ дээрэһээ тэдэнэрэй уран зохеолнуудые уншаха, һонирхохо ябадалынь айхабтар түргэн ургажа байна.

Гэбэшье, бурят хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн гү, али ородһоо бурят хэлэн дээрэ оршуулагдаһан уранзохеолнууд, илангаяа манай мүнөө үеын гайхамшагта байдалые үнэн зүбөөр, гое һайханаар харуулһан ба идейнэ талаараа эрхим уранзохёолнууд тоншье хомор гэхэ гү, үнэндөө үгы шахуу байна.

Энэ байдалые харгалзажа, мүн уранзохеол бэшэжэ шадаха абьяастай хүнүүдые арадай дундаһаа олоор тодоруулан гаргаха, шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ ябадалдань тэдэнэртэ туһалха ба „Бурят-Монголой Үнэн“ газетэдэ ажалшан арадые олоор хабаадуулха зорилгоор, нэрлэгдэһэн газетын редакци хадаа ураншүлэгүүд, дуунууд, рассказууд, очеркнууд, ба новеллнүүдэй тусхай конкурсые байгша оной июлиин 20-һоо декабриин 20 хүртэр соносхоһон байгаа.

Тус конкурсын условинууд хадаа „Бурят-Монголой Үнэнэй“ июлиин хореодой номернуудта толилогдоһон байна. Тэрээнһээ хойшо саг нилээдгүй ошоо. Теэд конкурсдо материалнуудай ерэсэ хангалтагүй байна, үнгэрһэн 2 һара хахадай турша соо конкурсдо гэһэн адресаар тон үсөөн материалнууд ерэһэн байна.

Энэ шухала хэрэгтэ манай уранзохеолшодой нэгэниншье хүсэд оролсоогүй байгаань угаа ехэ таарамжагүй ба гайхалтай байна.

Городой ба хүдөө нютагуудай элибхитэн—хүдэлмэришэд, колхознигууд, залуушууд, багшанар,
һурагшад ба культурна га
лэй хүдэлмэришэдэй дунда
зохеол бэшэхэ шадабари
абьяастай хүнүүд маша оло
гаань лабтай. Тиимэ дээрэ
носхогдоһон конкурс ту
рээнэй зорилго тухай хүнд
хэдтэ үшөө дахин һануулж
шухала хэрэгтэ олоороо
алсахые уряалагдана.

Конкурсдо хабаадагшад
темэнүүдээр бэшэхэ еһото
хэ дахин һануулхада, конк
условинууд соо хэлэгд
еһоор, манай орондо социал
илаһанай тухай, немецко-
стска булимтарагшад ба я
империалистнуудые илаһ
илалтын уг үндэһэнүүд
советскэ патриотизм тухай,
эхэ орон тухай, эсэгэ
арадуудай эб найрамдал
Сталинска шэнэ табанжэлэй
хүнүүд тухай асуудалнууд
но.

Конкурсдо эльгээгдэхэ
зохёолнууд хадаа хэлэ ба ст
талаар тодо ба хурса,
еһотой. Манай рес
кын ажалшадые арадай
нэргээн бодхоолгын ба хү
гын табанжэлэй түсэбые
хэхэ хэрэгтэ зоригжуулха,
тэрэшэлэн тэдэнэрэй идеол
ска хүмүүжэлгэдэ, соел г
лэйнь дээшэлэлгэдэ туһал
рилгонуудые бэедээ хада
байха зэргэтэй.

Конкурсын жюриин эрхимс
тэ абаһан уранзохёолнууд
„Бурят-Монголой Үнэн“ га
толилогдохо ба авторнуудын
хай шанда хүртэхэ („Бурят
голой Үнэн“ газетын июлиин
дой номернуудые харагты),
шагналһаа гадна дээгүүр го
абаха байна.

Конкурсдо зорюулжа бэ
зохёолнуудаа „Бурят-Монг
Үнэн“ газетын адресаар (г.
Удэ, ул. Ленина, 26) „конку
гэжэ конверт дээрэнь гарш
гаар эльгээхэ ёһотой байна.

Уран зохёол бэшэжэ ш
шадабари боломжотой хүн
энэ шухала конкурсын хажу
үлэхэгүй байха гэжэ найда

Ш. НИМ

Редакцида ерэһэн бэш

Юу бодожо бэшэнэб?

МВД-гэй Яруунын таһагай паспортна столой начальник нүхэр Михаил Созонов гэгшэ харюусалгатай ба хүндэтэ хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандана. Нүхэр Созонов болбол паспорт үгэхэдөө түрэһэн он гү, али үгтэһэн ониинь буруугаар бэшэжэ бусайдуулдаг байна.

Жэшээлхэдэ, Яруунын культурна гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр Бурдуковскиин энэ оной июлиин 2-то абаһан паспортдань түрэһэн он байбагүй, үгтэһэн ониинь 1951 он гэжэ бэшээтэй байба. Дахин ошожо заһуулхаданшье үгтэһэн ониень баһал буруугаар үлөөбэ.

Мүн Сосново-Озерскдо һ
байһан нүхэр Байбородинда
болзортой паспорт үгэхэдөө,
тосхондо һуудаг гэжэ худал
шэһэн ба дайнай инвалид
орондо допризывник гэһэн
ха.

Эдэ мэтын ушарнууд үргэлж
ложол байдаг.

Нүхэр Созонов юу хаража, ю
дожо бэшэдэг юм? Советскэ
данин бүхэнэй гол документ
хо паспорт үгэхэдөө юундэ
харюусалгагүйгөөр хандана́б?

В. ДЫМЧАТЫ

Һамар түүхэ бригада эмхидхэгдэбэ

Зэдын аймагай Гэгээтын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоз һамар түүхэ бригада һаяхан эмхидхэбэ. Энэ хэмжээ ябуулга болбол колхоздо нилээд ехэ олзо оруулдаг байна. Жэшээлхэдэ, тус колхоз нёдондо һамар түүлгые эмхидхэжэ, 43 мянган
түхэриг олзо оруулһан бай
Тэрэ колхозой жэшээгээр Л
нэй ба Сталинай нэрэмжэтэ
хозууд баһа тиимэ бригадану
эмхидхэжэ һамарта гарга
байна.

Д. Дымбрылов.

Барилгын ударна бригаданууд

Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз барилгын 3 бригада эмхидхэбэ. Ударна эдэ бригадануудынь малай шэнэ 3 байра бариха ба 5 хото һууриһаань һэльбэжэ табиха еһотой. Октябриин 1 болтор дээрэ дурсагдаһан хүдэлмэ-
риие хүсэд дүүргэхэ гэһэн ү
нуудые абаад, эдэ бригада
эршэтэйгээр ажаллажа байна.

Ф. БОМШТЕ

Харюусалгата редактор
Ц. Д. ДАМДИНЖАПО

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора — 23. ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, сельск хозяйства — 3-23 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта — 4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (в зв.); об'явлений — 2-64 (2 зв.).

Н—007010. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. тираж 10